

ES Traveller

Eesti reisiajakiri • 6/2013 • detsember • hind 3 € • ilmub 6 korda aastas

7 talviseiklust
kodumaal

5 seiklusreisi
kaugemal

10 soovitud
aastaks 2014

9 771736 002002

ISSN 1736-0021

ARGENTINA pampad ja elukad **KOPENHAAGENI** trendid ja õnn
ARMULUKUD kui katk **ALASKA** karud, kuld ning Jack London
PILDISTAME linna pärast loojangut **MAKROONID** Pariisi parim
moeröögatus **PABERKAARTIDE** viimased päevad **RISTSÕNA**

Tere tulemast

Iga ilmaga mistahes Eestimaa teel...
quattro® viib kindlalt kohale.

quattro® edasimüüjad Eestis www.audi.ee
Audi Tallinn Paldiski mnt 100a Telefon: 611 2000 E-mail: tallinn@audi.ee
Audi Kuressaare Tallinna tn 61a Telefon: 453 0100 E-mail: kuressaare@audi.ee
Audi Pärnu Tallinna mnt 87e Telefon: 444 7130 E-mail: parnu@audi.ee

quattro[®] maale

Audi
Vorsprung durch Technik

Millest seekord?

18

30

40

52

20

12 Viimast korda digiajastul
Voldime lahti paberkaardid.

18 Argentina avaruste lummuses
Kaupo Kikkas käis Gerald Durrelli jälgedes pampades.

20 Reisiaasta 2014
Estravelleri 10 sooja soovitus, mõni on külmem ka.

30 Isegi Hamlet naerataks
Silvia Pärmann selgitab, miks taanlased nii õnnelikud on.

38 Kurioosum
Pariis ja paljud teised paigad on armulukkude katkus.

40 Alaska
Kristina Mänd matkab Jack Londoni radadel.

48 Toast välja
Kui see lumi ükskord tuleb, siis mine matka kodumaal.

52 Viis ideed seiklusreisiks
Apenniinid, *heli-ski*, Costa Rica, Bahama, Kanada.

56 Pildistame linna pärast loojangut
Fotograaf Kaupo Kikkas jagab vihjeid õhtuteks.

60 Maiustuste moeröögatus Pariisis
Karl-Kristjan Nigesen otsib parimaid makroone.

56

60

REIS POLE MÄNG

SALVA24.EE KESKKONNAS
KINDLUSTAD KIIRELT JA SOODSALT

 SALVA
KINDLUSTUS

TUTVU TINGIMUSTEGA VÕI
KÜSI LISAINFOT WWW.SALVA.EE

Ärireiside uus trend *bleisure*

Reisileksikasse on juurdumas uus sõna *bleisure*, mis kombineerib töö (*business*) ja puhkuse (*leisure*) samal reisil. Kasutusel on ka teine väljend *bizcation* (*business+vacation*), aga meile meeldib *bleisure* rohkem.

Töö ja vaba aja kombineerimine on tõusev trend eriti nendes riikides, kus korraline puhkus on väga lühike, piirdudes näiteks USA-s tihti vaid ühe nädalaga aastas. Euroopas on seis parem, aga siiski võib töö- ja vaba-ajareiside ühitamine anda suurt kokkuhoidu rahas ja ajas ning muuta rutiinse nädalasisese komanderingu märksa põnevamaks.

Enamasti on lähetused plaanitud nõnda, et inimene jõuab kohale nõupidamise, konverentsi või messi alguseks ja tuleb ära kohe selle lõppedes, kusjuures lennufirmad hinnastavad lühikesi reise nädala sees just kõige kõrgemalt. *Bleisure* on eelkõige mõttekas, kui lennupilet on suhteliselt kallis ja sihtkoht ka mitte eriti lähedal.

Pikalt ette ostetud odav Riia- või Stockholmi-pilet ei pruugi erilist efekti anda, aga muidu võib sõidu pealt kokkuhoitud rahast piisata mõneks majutuse lisaööks, kuna enamasti on majutuse hind antud toa kohta. Sageli ei ole hotelli jaoks mingit vahet, kas seal toas ööbib üks või kaks inimest ning parimal juhul on ööbimine ja hommikusöögid tasuta ka vanematega koos reisivatele lastele. Samuti ei suurenda kaassõitjate arv autorendi hinda ja nädalavahetuse lisapäevad võivad nagu lennupileti puhulgi autorendi maksumust hoopis vähendada.

Enne või pärast tööülesandeid võib tutvuda sihtkoha vaatamisväärsustega, käia teatris, muuseumides, spordivõistlustel, teha sisseoste jne. Isegi Eesti tööreisijate ühes lemmiksihtkohas Brüsselis leidub palju huvitavamaid kohti kui eurokvartal ja alati on võimalik suunduda hoopis mõnda põnevasse väikelinna, näiteks Brugge või Genti.

Saksamaa tööreisile, kus kohustused nädala sees, võib kaasa võtta abikaasa ja lapse(d) ning külastada nädalavahetusel koos mõnda sealsetest suurtest teemaparkidest. Kaaslas(t)e lennund on loomulikult lisakulu, mida tööandja kinni ei maksa, ent eraldi majutust ja autorenti tarvis ei lähe. Sõltuvalt sihtkohtade arvust ja kaugusest võib lendude maksumus võrreldes nädalasisesega nii tõusta kui ka langeda, aga kindlasti on tulemus odavam kui kõiki paiku eraldi reisidel külastada. Pikem plaanimine võib pakkuda eriti toredaid võimalusi, vaata paari näidet ajaveebist www.estravel.ee/uudised.

Kombineerimisel on ka nõrku kohti, näiteks väiksem paindlikkus piletite muutmisel ja tühistamisel, mida saab aga hüvitada reisitõrkekindlustusega. Samuti võib selliste reiside kajastamine lähetusaruannetes veidi segadusi põhjustada. Ent siiski on tegemist ka Eesti oludes loodetavasti üha laiemalt leviva reisimisviisiga.

Tööandja seisukohast vaadates ei pruugi *bleisure* võimaldamine kaasa tuua mingeid lisakulusid. Vastupidi, hästi kavandades võib lähetuse kogukulu hoopis väheneda ning reisimisest huvitatud töötaja on tõenäoliselt paremini motiveeritud ja saab reisilt lisaengu energiat.

MAURI SAAREND

Estravel

KAANEFOTO

Olga Itina | Dreamstime.com

Kelgukoera Siberi *husky* teevad eri värvi silmad vaid veel armsamaks.

Eesti reisajakiri aastast 2000.
Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

VÄLJAANDJA Criterma VMG OÜ
SISU Alari Rammo, alari@criterma.ee
VORM Karl-Kristjan Nigesen
KEEL Katrin Kern
KAARDID Helle-Mai Pedastsaar
RISTSÕNA GH Press
TRÜKK Printall

REKLAM Nordicom, 5666 7770
reklaam@nordicom.ee

WWW.TELLIMINE.EE

12 kuud – 17 eurot
6 kuud – 8,60 eurot
otsekorraldusega – 2,9 eurot

Estraveller ei jõua postkasti? Kojukannet teostab Express Post, 617 7717, tellimine@expresspost.ee.

Väljaandja ei vastuta teenusepakujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Estraveller Internetis:
www.issuu.com/estraveller

Nordea

Nordea Gold – kuldkaartidest parim

Paindliku tagasimaksega
krediitkaart tagab reisikindlustuse
tervele perele ja tasuta sularaha
väljavõtu Nordea automaatidest
Eestis ja välismaal.

Täida taotlus nordea.ee

Koos loome uusi võimalusi

Nordea Gold krediitkaardi krediidikulukuse määr on 13,74% aastas järgmistel näidistingimustel: krediidilimiit 1000 €, intress 18%, kohustuslik igakuine tagasimakse 50% arvest, kuutasu 3.95 €, lepingu tähtaeg 1 aasta. Krediidikulukuse määr on arvestatud eeldusel, et krediidilimiit võetakse kasutusele esimesel võimalusel maksimumsummas. Tutvuge Nordea Gold krediitkaardi ja pakkumise tingimustega www.nordea.ee ning vajadusel küsige lisainfot Nordea Panga infotelefonil **1772**.

Püüa toas kala

Lisaks selle ajakirjanumbri lk-del 48–50 toodud kodumaal talvise ajaviitmise ideedele on Vigala jõel omapärane võimalus siseruumis kala püüda. Toreda parv-maja pörandas on selleks augud ja sa ei pea välja minemagi. Ma-

jas saab ka pidu panna, ööbima mahub 20 inimest, olemas on nii kamin, telekas, kemmerg kui ka elekter. Parveta oma seltskon-naga, kuhu tahad, ööpäev majas maksab 290 eurot.

Vaata lisa www.parvematkad.ee.

Sixtuse kabelis uued laelambid

No mitte päris laes, sest seal on see pilt, aga just kuulus laemaal-ing saigi Euroopa Liidu abiga peenelt LED-idega valgustatud. Osrami valguslahendus laseb nüüd poole aastatuhande vanust Michelangelo meistritööd paremini uurida, olles säästvam nii maa-lingule kui ka elektrikulu poolest.

LED-lampe on tulevast aastast Vatikani kuulsaimas kabelis kokku seitse tuhat ja nende suunamine ja spektrivalik töötati välja täitsa teaduslikult. Mida külastaja seal aga ei näe, on ilmselt lambid ise, kuna need pandi silma alt ära ja jääb pigem mulje, et valgus tuleb akendest.

Playluggage'i mängulised kohvrid

Kohver ei ole kunagi lihtsalt koh-ver, vaid lennujaamas tuleb ka hea välja näha. Eesti disainerid firmast Playluggage on loonud pöörase tooteseria, mil on veelgi rohkem funktsioone. Lisaks asjade kandmisele saab nende kohvril joonistada ja erinevaid lauamänge mängida, kusjuures markerid, mängunupud või -kaardid tulevad vastavalt mu-

delile kohvriga kaasa.

Lõppeks võib neid ka lihtsalt niisama vahetada nagu kunstiteost. Disainiauhinna on sarja autor Kristjan Luiga mullu juba ka võitnud. Tootmiseni jõuti tänava ja seegi pole veel kõik – pagasi saab ka ise disainida ja käsipagasi mõõtu kohvrit laenu-tadagi.

Vaata www.playluggage.com.

Siguldas esimene jahutusega suusarada

Ära muretse, kilusõpradel ei ole ka veel lund, aga nad jõudsid meist ikkagi ette – Siguldas avati novembri lõpus nimelt meiecun-di esimene rajaaluse jahutusega murdmaasuusarada, mis laseb ka toodetud lumel püsida ja suusa-hooaja alguse ise paika panna. Raja pikkus on küll vaid 1,25 km, aga asi seegi.

Projekti toetati Eesti-Läti-Ve-ne piiriülese koostöö program-mist ja selle käigus said täiendusi ka Kubija ja Piiteri sportimisvõi-malused.

Sigulda kandis on muuseumis ka lõunanaabrite parimad mäe-suusavõimalused, ägedaim lu-melauapark ja Baltikumi ainus kelgu- ja bobisõidurada.

Bocuse d'Or'i Euroopa etapp seekord Stockholmis

Ekko Läämbiv

7.-8. mail 2014 leiab aset kokade olümpia eelvoor ja seda vahelduseks vägagi lähedal. Stockholmis asub 2015. aasta jaanuaris Lyonis toimuva lõppvõistluse pääset püüdma Tallinna restorani Cru kokk Dmitri Haljukov.

Praegu on Dmitri Demjanovi juhitud meeskonnal käimas kibe kiire ettevalmistusperiood. Meeskond, kes Stockholmi edu nimel pingutab, on suur – köögitreener, disainerid, abikokk ja loomulikult peatreener Jonas Lundgren. Jonas on Rootsis kokandusvaldkonna arvamusiider, Põhjala köögi arendaja, telesaate juht ja Michelini täрни kokk, kes peab Stockholmis omanimelist restorani.

Loomulikult on meeskonnal olemas ka oma fänniklubi, kel samuti ettevalmistused käimas. Vaja on broneerida hotellikohad, lennupiletid ning koht ühiseks koosviibimiseks, kus hea toidu saatel meie kokanduselul nii olulist sündmust peale võistluse lõppu tähistada.

Soovitame minna kaasa elama, meeleolu on pea sama uhke kui pärisolümpial ja maitset üksjagu paremad. Arvestada tuleks, et kohtade arv saalis on piiratud, ning seega tuleks 7. mai hommikul varakult platsis olla.

Muide, seekord on toiduainete seas olulisimal kohal sealih.

Tutvu www.bocusedor-europe.com

Kaupo Kikkase raamat Amazonasest

Kui me peaks valima vaid ühe asja, mida soovitada ilu- ja reisihuvilisele kingikotti, on selleks kindlasti raamat "Amazonas. Elu ainus foto". Estravelleri lugejale ei pea ilmselt meenutama, et Eesti võrratumaid portreefotograafe Kaupo Kikkas on väga hea ka looduse ja igasuguste elukate pildistajana, aga muidugi ka sõnaseadjana.

Esimesse raamatusse pani Kaupo oma kolmanda retke Amazonasesse, täpsemalt kümnepäevase ekspeditsiooni Momoni jõe viimasesse külla New Yorki ehk ühte maailmas ainulaadsesse paika. Tegu ei olnud turismireisiga, Kaupo võttis lisaks kaamerale kaasa ka printeri ning idee oli kindida fotodega varem mitte kokku puutunud pärismaalastele portreed neist endast. Raamatus pole siiski mitte ainult portreed, vaid ka kogu kohaliku elu kontekst

– loodus ja elukeskkond. Teksti ja pilte on teoses üsna võrdset, nimelt ütleb Kaupo, fotograafile ehk veidi tavatult, et on paljutki, mida kuivas pildikeeles kirjeldada ei saa, aga enne ja pärast pilti toimub ka väga tähtsaid asju. Pidevalt saab Kaupo tegemistega kursis olla www.kaupokikkas.com.

PIKK 36
RESIDENTS

EXCLUSIVE
APARTMENTS
IN OLD TOWN

www.pikk36.ee

Arle Mölder +372 5130 090 Viljar Viska +372 5645 9526

Samm lähemale mobiilidele lennukis

Euroopa ja USA lennundusametkonnad otsustasid lõpuks, et mitu aastakümnet kehtinud keeld lennukis elektroonika-seadmete poole vaadatagi on alusetu. Õigupoolest ei suudetud siiani tõestada, et vidinad pole ohutud, seega eeldati ohtlikkust.

Nüüd lubatakse telefone, tahvelarvuteid, iPode ja e-lugereid kasutada ka õhukütõusmisel ja maandumisel, aga ikkagi lennurežiimil. Tegu on vaid suunistega ja lennufirmad ei pea neid järgima, aga riburada tuleb juba soodsaid sõnu-

meid. USA ei luba aga näiteks jätkuvalt tahvelarvutist suuremate seadmete kasutamist.

Euroopa reisimisvolinik Siim Kallas lubas jätkata uurimisega, ehk võib lennukis tulevikus mobiiliga kõneleda, mis mõnel pool tegelikkuses täitsa toimib ja alla pole keegi kukkunud. Mida reisijad tegelikult ootavad, on muidugi napaka deodorantide kilekotistamise lõpetamine, aga ehkki Kallas seda kunagi üritas, olid üle-ettevaatlikud ameeriklased resolutselt vastu.

Taevased sõnumid

FINNAIR lisab suvehooajal kolm uut sihtkohta, milleks on Pisa Itaalias, Biarritz Prantsusmaa rannikul Akvitaanias ja Alanya Türgis. Lennud Xi'ani jätkuvad märtsi lõpust ja Hanoisse juuni algusest. Juunist pääseb taas ka Torontosse, uhiuue Airbus A330ga.

ESTONIAN AIR alustab hooajalisi otse-lende Splitti. Split asub üsna sealsamas, kus kunagine sihtkoht Dubrovnik, Aadria mere võluval rannikul. Mai keskpaigast juuni keskpaigani ning septembris toimuvad lennud vaid laupäeviti, juunist augustini iga nädala kolmapäeval ja laupäeval.

LUFTHANSA lubab kärbitava esimese klassi ja uueneva äriklassi kõrval tutvustada märtsis oma uut *premium economy* toodet, mis sisuliselt tähendab pikamaalendudel senistest tavaklassi omadest

mugavamaid istmeid. Kasutusele peaks need jõudma aasta pärast.

AIR BALTIC alustab märtsi lõpust lende Riist Aberdeen. Kuskohta? No mine ja vaatagi järele. Aberdeen asub Šotimaa idarannikul ja seal on teadupoolest väga ilus.

SAS ei jää muidugi ka teistest maha ja avab suvehooajaks oma Skandinaavia linnadest liinid mitmesse ülalmainitud paika, lisaks on valikus näiteks Bastia Korsikal, Pula Horvaatias, Montpellier Prantsusmaal ja lõputuna tunduv hulk kohti Itaalias.

PORTUGALI LENNUFIRMA TAP alustab suvel Lissabonist Tallinna lendamist, mis muudab kättesaadavamaks mitmed sihtkohad Lõuna-Ameerikas ja Aafrikas, aga ka Madeira ja Roheneemesaared.

Easyjeti soodsad lennud Estravelist

Estravel pakub nüüd ka Easyjeti pileteid nii Tallinna-Londoni otseleenule kui ka teistele marsruutidele üle Euroopa, kusjuures pileti hinna sisse kuulub alati üks kuni 20 kg pagasiühik ning standardistekoha reserveerimine. Reisibüroo kaudu ostes pole kliendil tarvis krediitkaarti ning pileti maksumus tuleb lisatasude arvelt seega sageli soodsam kui Easyjeti kodulehel. Piletit ei saa aga jätkuvalt Estraveli kodulehelt otsida ega ka broneerida, vaid need tuleb kohe välja osta. Ka ei saa jätkuvalt pagasit jätkulennule saata ning kindlasti peab lennule registreeruma internetis ja pardakaardi välja printima.

Easyjet on Ryanairist väheke viisakam firma ning hinnad sõltuvad etteostuajast ning lennu eeldatavast nõudlusest. Praegu ostes saab näiteks Londoni pileti tuleva aasta maiks 73 euroga ühe suuna eest.

Vaata firma liinivõrku www.easyjet.com/en/routemap ja küsi pakkumist oma reisikonsultandilt.

Lennujaam täiustub

Kui kogu maailmas on lennujaamad sama ebaseameeldivad kohad kui polikliinikud, kus tahaks võimalikult vähe viibida, siis Tallinna omasse tahavad inimesed juba meelega varem kohale minna, et seal niisama hängida.

Pärast eelmises numbris mainitud Lottemaad on lennujaamas nimelt veel mitu avamist toimunud. Detsembris löi leti pusti võileivapuhvet Subway, mis küpsetab oma 30-sentimeetriseid *submarine*-võileibu kohapeal, nii et üles leidma peaks nad juba lõhna peale. Subway on avatud kella viiest hommikul kaheksani õhtul.

Teine uus paik on hubane veinibaar Rosin, mis pakub nii kohapeal kui kaasaostmiseks lisaks veinidele ka suupiseteid Prantsuse, Itaalia ja Hispaania sinkidest-juustudest. Mõlemad uued kohad leiad reiserterminalis seitsmenda värava lähedalt, kus varem asus äriklassi ootesaal.

Schengeni alalt väljuvatele ja sealt saabujatele on nüüd samuti laste mängunurk ning uuest aastast senisest oluliselt toredam söögikoht Take Off 2, samuti avatakse seal teine Hää Eesti Asja kauplus ning suur vaip male või kabe mängimiseks.

KOREA

Suur ringreis Lõuna-Koreas

15.03. - 24.03.2014

Reisijuht INDREK PARK - keeleteadlane, antropoloog,
suurepärane korea keele ja kultuuri tundja
Hind 2795€

Saladuslik Põhja-Korea

24.03. - 01.04.2014

Reisijuht INDREK PARK
Hind 2995€

Saladuslik Põhja-Korea ja Lõuna-Korea

15.03. - 01.04.2014

Reisijuht INDREK PARK
Hind 4950€

Reisi hind sisaldab terviklikku reisiprogrammi: lennud algusega Tallinnast, majutust
heades hotellides (Jaapanis lisaks jaapanipärastes hotellides - ryokan, kus on
kuumaveelikatega basseinid - onsen), transport (buss ja kiirrong), eestikeelsed
ekskursioonid, kõik sissepääsud, rahvusparkide maksud, kogunud reisirühid,
hommikusöögid ja paljud lõunasöögid.

KÕIK HINNAS REISID

Vaata: albion.ee

Helista: 445 6009

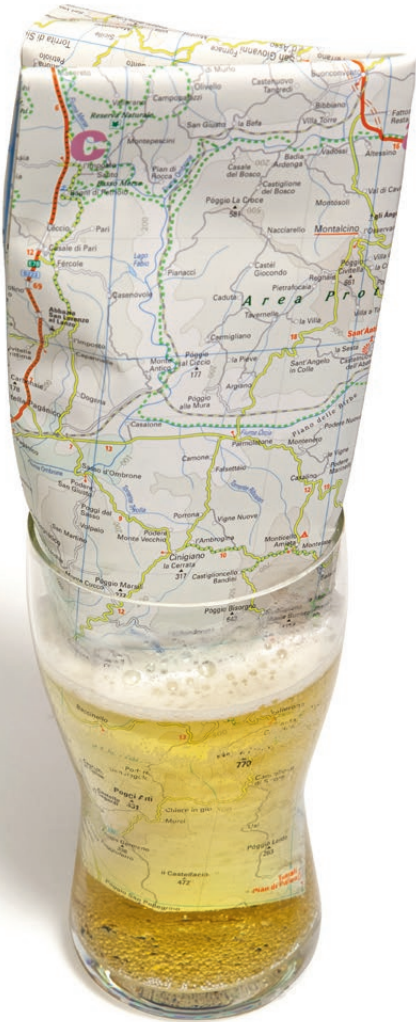
Kirjuta: albion@albion.ee

Argo Schneider 5645 5850

REISIKORRALDAJA AASTAST 1996

Lennupartner **FINNAIR**

Paberkaartide ja reisijuhtide müük langeb kogu maailmas ja ilmselt polegi neist mobiiltelefonis või tahvelarvutis pesitsevatele alternatiividele vastast. Või siiski. Estraveller on viimasel kokku puutunud kolme kaardiga, mis on selgelt paremad ja universaalsemad kui digitaalsed lahendused. Muide, paberkaardi aku ei saa kunagi tühjaks ning leviprobleemid seda ka ei vaeva.

Viimast korda digiajastul? **Voldime lahti kaardid**

The Rough Guide Map
Karm kraam, saadavus piiratud

Paberkaardi hädaks on alati olnud komme laguneda, eriti kasutuks kipub kaart muutama siis, kui sattuda sellega vihma kätte. See kaart on siin peaaegu täiesti tavaline hea kaart. Täpne, ülevaatliku graafikaga, sisaldab korralikku registrit. Eriliseks teeb kaardi materjal – kasutatud on kulumiskindlat plastikut. Neid kaarte on päriselus testinud Estravellerile kaastööd tegev fotograaf Kaido Haagen, kes oma Aasia-reisidel vaid Rough Guide'i kasutabki. Kaart säilib kasutatavana reisi lõpuni ning seda kannatab ka sõbral järgmisele reisile kaasa pakkida.

Karm Rough Guide'i seeria sisaldab nii linna-, piirkonna kui ka riigikaarte. Tõsi, nende kaartidega on üks häda, digirevolutsiooni tõttu on tootmine lõpetatud. Kiirustage ostuga!

Kardate, et see kaart võib sisaldada vananenud andmeid? Osalt kindlasti, aga kaartide väljaandmise ja tänase päeva vahele jäi üleilmne masu ning seega ei ole probleem sedavõrd drastiline. Muutused on olnud tavapärasest mõnevõrra aeglasemad.. Napp valik on saadaval ka **Rahva Raamat** poodides.

Crumpled City Veider, aga omamoodi tõhus

Taas sünteetilisele materjalile trükitud kaart, mis paneb vastu peaaegu kõigele. Selle eripäraks on materjal, mida ei pea isegi voltima – kärgardad kaardi kokku ja pistad taskusse. Nagu nimest nähtub, on tegu linnakaartide seeriaga. Erinevalt konservatiivse ilmega Rough Guide'ist on selle välimus vägagi moodne – lihtne graafika, mis meenutab rohkem mobiilis pesitsevaid navigatsioonirakendusi kui paberkaarti. Praktilise poole pealt tulevad kasuks serval väljatoodud vaatamisväärsused ja metroojaamad, kõvaks miinuseks on tänavaloendi puudumine. Põnev toode, mille praktilisust plaanib Estravelleri toimetus kindlasti proovida.

Müüb **Rahva Raamat**.

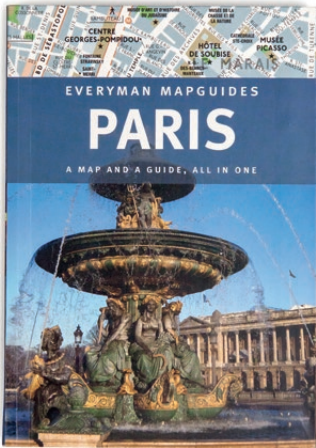
Everyman Mapguides Kaart ja reisijuht ühes

Umbkaudu A6 taskuformaadis reisijuht, mis avamisel osutub väikeseks linnaatlaseks. Kasutasime seda oma hiljutisel Pariisi-reisil ja jäime väga rahule.

Linn on raamatus loogiliselt piirkondadeks jaotatud ning igat neist kajastab paarsüü, mille saab suuremaks lahti voltida, kuid mis on siiski sedavõrd kompaktned, et seda saab mugavalt jälgida ka näiteks metroosaginas. Iga piirkonna juures on restorani- ja vaatamisväärsuste valiku lühikirjeldused. Loomulikult on olemas ka metrooliinide kaart.

Sellest kompaktses raamatukesest ei leia küll kogu tõe linna kohta, aga Pariisis kattis ta peaaegu kõik meie vajadused.

Saadaval piiratud valikus Apollon.

MODERNNE JA PÕHJAMAINNE KOOSLUS EESTI-PRANTSUSE KÖÖGIST

signature

BY

HEIDI PINNAK

Heidi Pinnak

Aasta kokk 2002
Eesti esindaja Bocusé d'Or võistlusel 2013

Kaimanitega võib laguuni ujuvatel saartel lähikontakti astuda.

Argentinast ja Uruguais paiknevad Lõuna-Ameerika ainulaadsed avamaastikud – pampad. Nendest looma- ja linnurikastest rohtlatest kirjutas võluvaid lugusid kirjanik Gerald Durrell, tema jälgedes käis fotograaf Kaupo Kikkas.

Argentina

avaruste lummmuses

Pampad on viljakad rohumaad Lõuna-Ameerika lõunaosas, mis jäävad Andide ja Atlandi ookeani vahele, kattes Argentina kesk- ja põhjaosa ning Uruguai. Nagu Põhja-Ameerika kunagised hiiglaslikud rohtlad on ka Lõuna-Ameerika pampad pidevas ohus, kuna liigne karjatamine ja põllumaaks muutmine kahandab neid üha.

PAMPAD EI OLEKS PAMPAD ILMA NEIS ELUTSEVATE LOOMADE JA LINDUDETA. Juba legendaarne kirjanik Durrell kirjeldab oma seiklusi selliste eksootiliste elukatega nagu armadill, suur sipelgaõgija, kapibara, kaiman ja paljud teised põnevad tegelased.

Pampad laiuvad küll 750 000 ruutkilomeetrit, kuid see suur number on hinnanguline – aladele jäävad ka linnad, neid ümbritsevad tihedama asustusega võõndid ja tugevalt karjakasvatuseks kasutatavad piirkonnad, kus ökosüsteemist pole enam suurt midagi järel.

Argentina pampade vahele mahub veel üks äärmiselt huvitav paik. Ibera märgala on maailmas suuruselt teine ja peidab endas tänu loodushoiule võrratuid aardeid.

Ibera sood ja laguunid said alguse Parana jõest, mis on aastatuhandete jooksul oma süngi muutnud ning jätnud endast maha selle äärmiselt aeglaselt liikuva veega 15 000-ruutkilomeetrise märgala.

LIIKUMA PÄÄSEB SIIN VAID MAASTURITEGA MÖÖDA VESIST TEED ning loodusimed hakkavad ennast ilmutama juba autoaknast. Vaatan läbi mudapritsmelise klaasi ja näen, kuidas hiiglaslikud rotid ennast aeg luubis vanainimeste kombel üle tee venitavad, laskmata ennast autost absoluutselt häirida. See eesti keeles pisut eksitava nimega

Kapibaarad ujuvad Ibera soo laguunil.

Natuke nagu jänes ja natuke nagu rott. Need põnevad loomakesed on viskatsad ja kuuluvad tegelikult villahiirlaste sugukonda.

SEB

SEB TALLINNA MARATON

14. septembril 2014
Tallinna kesklinnas

DISTANTSID

Maraton,
poolmaraton,
10 km jooks/kepikõnd/käimine

INFO & REGISTREERIMINE
www.jooks.ee

Osale
Baltimaade
SUURIMAL
jooksupeol!

Tallinn

TALLINK

Narva Energiajooks

15. juuni 2014 | 21,1 km, 7 km
ja lastejooksud

NARVA
ENERGIA-
JOOKS

Eesti Energia

Info ja registreerimine: www.jooks.ee

veesiga on maailma suurim näriline ja kasvab siin heades elutingimustes kuni 60–70-kiloseks. Ibe-ras on nad nõnda julged, et vahepeal tuleb lihtsalt minna ja natuke nende teelt lahkumisele kaasa aidata, kui mõni rajale tukastama on jäänud.

Vaid mõni minut hiljem näen uhkete sarvedega punast soohirve, kes ei lase end samuti meie olemasolust häirida. See iseloomustabki kõiki siinseid elanikke – neil puudub hirm inimese ees, mis annab vaatlejale ainulaadse võimaluse istuda paadis või seista pampas ja jälgida enda ümber rahulikult toimetavaid loomi.

UUS ELU LÄHEB LAHTI ÖÖSEL, kui taskulambi valgel mudastele radadele jalutama minna. Piisab vaid mõnesajameetrise matkast, kui esimese kaimani punased silmad valgusvihus vastu helgivad. Täpselt sama julged kui kapibaarad on ka kaimanid, kes esimesi öösel hamba alla käivad otsimas.

Aga loomariik ei ole sellega veel oma etteastet lõpetanud: mõne aja möödudes tuterdab kummaline armadill oma uru poole ja öisest valgusvihust

segadusse aetud hirved hakkavad mänguliselt jooksuma ja teineteist taga ajama. Tunne on nagu Eedeni aias, kus oled ümbritsetud sõbralikest loomadest ja võid end tunda ühena nende seast.

KÕRGPAMPADES, MIDA LEIDUB MÄRGALA SERVAL, on enam kõrgemat taimestikku ja ka puud ning siin toimetavad ringi ühed erilised linnud. Lennuvõimetu, võimsate jalgadega nandu on jaanalinnu ja emu sugulane, õigupoolest ongi tegu sama linnuga, kes on lihtsalt mandrite kunagise eraldumise järel omapäi arenenud. Täiskasvanud nandu kaalub u 25 kg ja on jaanalinnust väiksem, aga välimuselt temaga õige sarnane. Kui Aafrika savannis kihutav jaanalind pistab ohu korral pea liiva alla, siis hirmunud nandu üritab kehastuda rohumättaks, mis näeb päris lõbus välja. Pampade kadumisega on nemadki loomulikult suure ohus, lisaks elukohtade vähesusele on põhjuseks veel seegi, et nii nandu liha, nahk kui ka suled on väärtuslik kaup.

NÄGEMATA JÄÄVAD äärmiselt ohustatud suur sipelgaõgija, jaaguar, hiidanakonda ja paljud teised, kes kõik siin kuskil olemas on. Kuid uskudes Ibera looduskaitse ja loomade taasisustamise programmi, on lootus neid haruldasi tegelasi pampades ja märgalal tulevikus siiski kohata.

Lõuna-Ameerika loodust käsitlevates lugudes kõneldakse tavaliselt ikka Amazonasest või Andidest, kuid ka Argentina pampad ja märgalad on äärmiselt lummavad. Pealegi, erinevalt mõnest teisest väga tuntud paigast pole need ülemäära turistirohked.

Lõunasöök konnaga
– Suurte võsa-ruikede paar.

Pampade kaslane Geoffroy's cat (*Leopardus geoffroyi*) on kunagi inimestelt toitu saanud ja nüüd inimestega liialt ära harjunud ja nende lähedusse elama kolinud.

Noor kabibaara jalutab õhtuvalguses.

Nandu kõrgpampas.

Lennunõu

Argentina pealinna Buenos Airesesse saab Tallinnast ühe lennukivahetusega, kui liikuda Estonian Airi ja KLM-iga Amsterdami või Lufthansaga Frankfurdi kaudu. Edasi-tagasipileti hinnad algavad vastavalt 1200 ja 1400 eurost ning isegi sel tasemel ei pruugi kohti kuigi vabalt olla. Samale piletile saab lisada jätkulende mujale Argentinasse, mis maksavad veel 100–150 eurot lisaks. Odavam on Argentinasse reisida USA kaudu, kuigi lennukivahetusi tuleb ühel suunal kolm kuni viis. Boonusena lubatakse lisapeatusi eelkõige USA-s, ent ka Lõuna-Ameerikas ning Argentina siselendude lisamine tõstab hinda kümnete, mitte sadade eurode võrra. Vajalik on küll USA elektrooniline reisiluba (saab internetist umbes 10 minuti ja 14 dollariga) või viisa.

Tänavu on kampaaniate käigus saanud nt American Airlinesi edasi-tagasipileteid Tallinnast mitmesse Argentina paika (sh maailma lõunapoolseimasse linna Ushuaiasse) ka vähem kui 800 euro eest, selle teksti kirjutamise ajal saaks sarnase paketi veidi üle 900 euroga, peatudes ühel suunal Buenos Aireses ja teisel suunal näiteks New Yorgis või Miamis. Väikest loominguilist üles näidates võib marsruuti veelgi mitmekesistada, nt minna Buenos Airese peatuse ajal sealt eraldi piletiga või maad mööda Iguassusse ja jätkata lendu hoopis legendaarsete koskede äärest, hinnalisa on minimaalne.

MAURI SAAREND, Estravel

Ploinkov | Dreamstime.com

2014

10 sooja soovitus

Soovitame Estravelleris igal aastal kindlasti üle saja sihtkoha, kuhu minna esimest, teist või viimast korda. Nii on jube raske valida välja need kümme, mida esile tuua järgmiseks aastaks. Vaevalt valik kedagi üllatab, teame gloobust ju kenasti, aga sageli kipumegi unustama need kohad, kuhu on suhteliselt lihtne rännata ja mis täidavad tegelikult kõik ootused.

1 Gruusia

Gruusia on tõenäoliselt ainus riik enam kui 2000 kilomeetri kaugusel, kus Eestit ja eestlasi tuntakse ning mis olulisemgi, neisse seetõttu positiivselt suhtutakse. Lisame siia Gruusia väärika ajaloo ja kultuuripärandi, mõistliku kliima (mandariinid ...), suurepärase toidu ja veinikultuuri ning joonistubki pilt pea ideaal-

sest reisisihtkohast. Muide, kas olete tähele pannud, et Gruusia iidsete ehitised on pärit justkui Tolkieni maailmast? Võtke näiteks Vardzia koobasklooster, mis mõjub lohe laastatud linnana, või Anuri kindlus, milles on Gondori rahva stiili, või Svetitskhoveli katedraal, mille ehitajateks näikse olevat olnud haldjad.

2 Horvaatia

Estonian Air avab suvehooajal taas otseliini Horvaatiasse, seekord Spliti linna. Horvaatia võlub Aadria mere ja üle tuhande saarega, mida on eriti elegantne külastada üüritud jahiga. Viimaseid pakutakse igas võimalikus suuruses, algajatele meremeestele ka ühes kapteniga. Kohalikud on supersõbralikud ja üldsegi mitte pealetükkivad ning oskavad lisaks suurepäraselt süüa teha, aga üritavad teid paraku mõrvata portsjonite suurusega. See on põnevate kontrastide maa – vahemerelik kliima ja loodus, väikesed vanad linnad ja pikk ajalugu tekitavad mõnusat Itaalia hõngu, aga nende vanade majade ja palmide vahel kipub kõrguma üksikuid idablokiaegseid tornmaju. Majutuseks sobivad ideaalselt rendivillad, eksootika otsijale aga tuletornid.

ROOTSI

Meeldejääv puhkus

SUUSATAMA

Lisainformatsioon ja piletite broneerimine
telefonil 6 661 675 ja e-posti aadressil:
trip@dfds.com

AUTO +
KUNI 5 IN

€495

EDASI-TAGASI REISIPAKETT / KÕIK HINNAS

PALDISKI-KAPELLSKÄR

DFDS.EE

DFDS
SEAWAYS

3 Istanbul

Neid kohti, kuhu Tallinnast saab mugavalt lennata, pole kuigi palju. Istanbul, kuhu Turkish Airways viib vahepeatusega Vilniuses ning tagasi toob otse, on kahtlemata üks neist. Mõneti on põhjust kiirustada. Esiteks, iial ei tea, kava see lennuliin püsib. Teiseks, ka Türgi elab läbi tormilisi aegu ühes islamikultuuri agressiivse pealetungiga. Ehk on teiegi kõrvu ulatunud jutud plaanidest taastada mošee maailma ühes kauneimas ehitises, Hagia Sophia katedraalis? See võib tähendada, et algupärane kristlik interjäär kujuneb veelgi vähem hoomatavaks ning pole kindel, kas iidseid mosaiike enam näha saabki. Lõpuks on Istanbul koht, kus maailmajagude puutepunkte ja puutepingeid saab turvaliselt tajuda nii kultuuriruumis kui ka füüsilises reaalsuses, ja see on enam kui põnev.

Karl Kristian Nigesen

4 Ecuador

Ecuador on Lõuna-Ameerika tõusev turismikoht, nii et praegune suurepärane hinna-kvaliteedisuhe kohapeal ei ole sugugi midagi püsivat. Turistide arvu kasvuga tõusvaid hindu ei pea tingimata ära ootama. Ecuadoris on kogemisväärsed küllaga: Andide mägihaastikud, värvikas indiaanikultuur, koloniaalarhitektuuri pärlid ja eriti muidugi põhjamaalase puhkuseriisil nii möödapääsmatud hunnitud liivarannad. Viimaseid pakutakse kariibimerelikus kvaliteedis, aga soodsama hinnaga. Kõik eelnev on muidugi sissejuhatus. Ecuadori tõeliseks trumbiks on rannikust tuhande kilomeetri kaugusel asuvad Galápagose saared. Sinna minek tähendab kindlasti säästureisi raamidest väljumist, ent reisisel ootab ees üks maailma erilisemaid looduskeskkondi.

Misha Silyanov / Dreamstime.com

Reisisoovitused aastaks 2014

Gruusiasse suusamõnused nautima

Kui Himos on ennast ammendanud ja ka Alpides on korduvalt käidud, siis võiks avastada midagi uut. Meie soovitame 2014 aasta suusapuhkus veeta Gudauri suusakuurortis Gruusias, mis asub Tbilisist 120 km kaugusel ja pakub suusarõõme nii algajatele kui ka kogenud suusatajatele.

Suusareisid toimuvad märtsi kuus.

Loodus- ja seiklusreisid Venetsueelasse

Soovitame seda reisi neile, kes soovivad avastada maad, mis pakub imelisi looduselamusi (rohekassinine Kariibi meri, Orinoco delta ja vihmametsad, maailma kõrgeim juga Angel Falls ja võimsad tepuid), võimalust saada teada, kuidas elavad warao indiaanihõmud tänapäeval ning kuhu jõudis välja Kolumbus oma kolmanda vallutusretke jooksul. Kuidas elatakse selles riigis tänapäeval, mis tänu naftale on rikas, kuid rahvas vaene.

Maitseelamuste ja kultuurireisid Euroopasse

Need reisid on mõeldud kõikidele veini- ja maitseelamuste sõpradele! Maailmsed maastikud, hingematvad vaated, ajaloolised linnad – mida kõike põimivad lõputud maitseelamused. Sõltuvalt sihtkohast külastame kas veinimõisaid või kalvadosi tehast, tutvume juustu, salaami, oliiviõlide valmistamisega, külastame austrite kasvandusi ja maitseme erinevaid hõrgutisi. Tutvume piirkonna põhivaatamisväärsuste ja ajalooga.

Aastal 2014 pakume maitseelamuste reise Normandiasse (mai kuus), Lõuna-Prantsusmaale ja Põhja-Hispaaniasse (septembris) ja Toskaanasse (oktoobris).

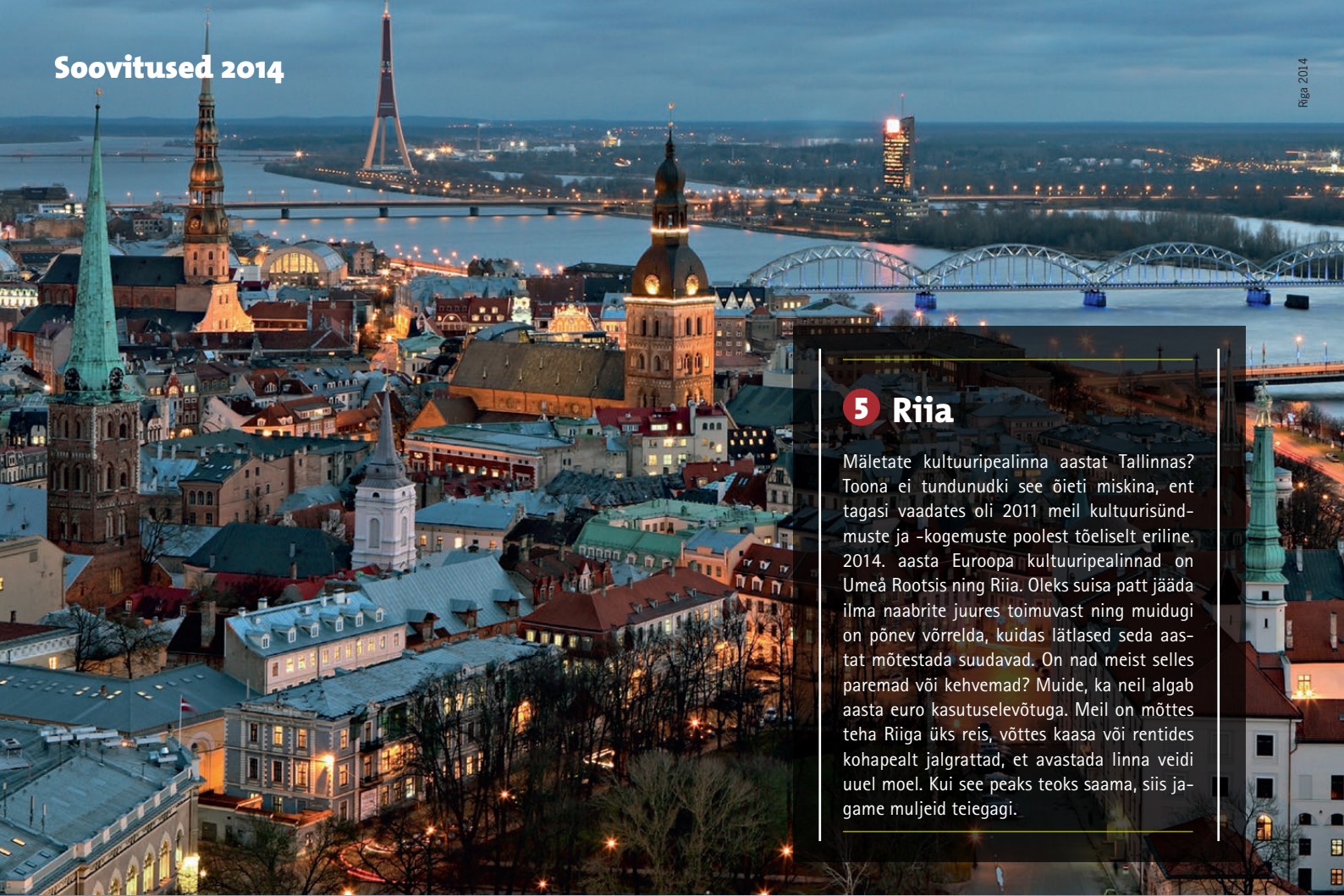
Viis Hiina pealinna ehk ringreis hiina tsivilisatsiooni algusesse

See on reis tõelistele kultuurigurmaanidele! 13-päeva pikkune reis viib Hiina kultuurikihi südamikku, kust leiame eest 5 Hiina kunagist pealinna ja 11 UNESCO kultuuripärandi nimistusse kantud sihtpunkti. Ees ootavad nii suurlinnad kui väikesed põnevad linnakesed, Hiina müür, terrakotasõdalased ja budistlikud templid.

Hiina kultuurireis toimub mai lõpus.

Lisainfo ja broneerimine tel 6460 700, 5166 875
fixideed@fixideed.ee

5 Riia

Mäletate kultuuripealinna aastat Tallinnas? Toona ei tundunudki see õieti miskina, ent tagasi vaadates oli 2011 meil kultuurisündmuste ja -kogemuste poolest tõeliselt eriline. 2014. aasta Euroopa kultuuripealinnad on Umeå Rootsis ning Riia. Oleks suisa patt jääda ilma naabrite juures toimuvast ning muidugi on põnev võrrelda, kuidas lätlased seda aastat mõtestada suudavad. On nad meist selles paremad või kehvemad? Muide, ka neil algab aasta euro kasutuselevõtuga. Meil on mõttes teha Riiga üks reis, võttes kaasa või rentides kohapealt jalgrattad, et avastada linna veidi uuel moel. Kui see peaks teoks saama, siis ja-game muljeid teiegagi.

6 Portugal

Nagu te eelnevatelt lehekülgedelt märkasite, siis Lissaboni linnakaart on meil juba olemas. Grillitud sardiinid ja *vinho verde* – seda maitsekooslust ei saa kuidagi peast. Aga ehk siiski mitte Lissabon, vaid hoopis Porto? Too UNESCO maailmapärandisse arvatud linn lummas külastajaid labürinditaoliste tänavatega, mille kohal ripub

kuivav pesu. Ajaloohuvilisi rõõmutavad roomaegsed varemed ning moodsast lugu pidavale maailmarändurile valmistab rõõmu Rem Koolhaasi projekteeritud kontserdimaja Casa da Música. Muide, Portugal on konkurentsilt soodsaima hinnatasemega Lääne-Euroopa riik, tuleb vaid leida ka soodsad lennupiletid.

7 Vietnam

Tegu on riigiga, mis on suuresti massiturismist rikkumata, aga see olukord võib kiirelt muutuda. Niisiis, kui tahate kogeda autentset Aasiat ilma agressiivse turismikeskkonnata, siis kiirustage. Vietnam pole praegugi enam see koht, mis mõned aastad tagasi, ja tsivilisatsiooni pealetung jätkub. Tõenäoliselt tuleb teil teha valik kas Hanoi või Ho Chi Minh (Saigon) kasuks. Lõhestunud Vietnamis jäi Hanoi kommunistliku poole pealinnaks ning paradoksaalsel kombel on see säästnud linna üksjagu autentsemana. Finnairiga mugavalt kättesaadav Vietnam on ühtlasi hea lähtepunkt ka pikema reisi tarbeks, suurema ajavaru korral võib Vietnamis-reisiga ühendada ka Laose ja Kambodža külastamise.

Ola Lundkvist | Dreamstime.com

8 Brunei

Kes Aasia reisil midagi uut ja põnevat avastada soovib, võiks mõneks päevaks Brunei sultani valdustest läbi põigata. Kauem pole mõtet, sest riik on pea kahe Saaremaa suurus ja seal elab vaid 400 000 inimest. Bru-

neist leiab aga iidse vihmametsa – päeva või kahene džunglituur on kohustuslik, sest vihmametsa helisid lihtsalt peab ise kogema ja seda maailma lõppu sattumise tunnet samuti!

Brunei on turistide poolt avastamata, nii et veel näeb tõelist kohalikku elu. Alkoholi

seal ei müüda ja ka kõik muud reeglid on täpselt paigas – Bruneis reguleerivad eluolu kaks kanget: koraan ja sultan. Lisaks on see koht, kus võib ööbida hotellis, mille ehitus maksis rohkem kui sultanilossi oma – luksus ajab üle ääre, aga hinnakiri pole nii hull. Tasub kindlasti proovimist.

Shariff CheX' Lah | Dreamstime.com

3 Lapimaa

Olgu suvel, talvel või sügisel, Lapimaal on alati midagi teha, alates mäesuusatamisest ja lõpetades ATV-safaritega. Lapimaa tõeline võlu on tema looduses. See avarus, mida inimene tunnetab tundritel, Lapimaa suursugustel ja sugugi mitte madalatel kungastel, on kirjeldamatu. Tõele au andes tuleb

tunnistada, et keegi Estravelleri toimetusest pole veel näinud Lapi sügisvärve, *rusk'd't*. 2014 võiks ometi olla see aasta, kus pakime asjad autosse ja asume teele. Muide, meie kaastööd tegev fotograaf Kaupo Kikkas käis seda tänavu kaemas ja ajas meid kõiki oma piltidega ohtlikul määral kadedaks.

10 Kuuba

Raúl Castro surus Mandela matustel Obama kätt! Kas tõesti hakkab hävinema viimane jupike raudsest eesriidest? Loodame isekalt, et siiski mitte. Kui see peaks juhtuma,

siis kaob viimane nurgake maailmas, kus saame rõõmu tunda sellest, et oleme vaskvõimu taagast pääsenud. Kusjuures seda rõõmu on Kuubal maru mugav tunda. Kujutage ette, et sööte selle emotsiooni kõrvale enam-vähem maailma soodsaima hinnaga

homaari ning suitsetate peaaegu tasuta maailma parimaid sigareid. Kuubat tasub muidugi külastada ka siis, kui ei suitseta, ei joo rummi ega riku ühelgi muul viisil tervist. Loodus ja meri on imelised ning Kuuba muusikarütmid panevad hinge hõiskama.

ÜLE LAHE STARDIAJAD!

Uuest aastast hakkab m/s Finlandia väljuma Tallinnast ja Helsingist uutel ja veelgi parematel kellaaegadel. Soodsad ülesõiduhinnad, autopaketid ja infot laeva kohta leiate www.eckeroline.ee.

TALLINNAST

»12:00»

»18:45»

HELSINGIST

«08:30«

«15:30«

REIS
KESTAB
2,5
TUNDI

eckeroline.ee

ECKERÖLINE
MÖNUSALT TALLINNAST HELSINGISSE

Tekst ja pildid: **SILVIA PÄRMANN**, Diivan

Isegi Hamlet naerataks

Silvia Pärman pole kindel, kas tänaseks on tuntuim taanlane kirjanik Hans Christian Andersen, disainer Arne Jacobsen või peakokk René Redzepi, ent trilemma selgitab, miks taanlased on maailma kõige õnnelikumad inimesed. Isegi vihmasel päeval on seal kõik lihtsalt nii ilus, et õnnetu ei suudaks olla ka Hamlet ise. Isegi jõulukaunistused on maitsekad.

Täiskasvanud ja praktiliselt mõtlevale inimesele on Taani ennekõike disainijumalate maa ja Kopenhaagen nende Olümpos, kust nad aeg-ajalt küll Hiina äriasju ajama, Londonisse loenguid pidama või Milanosse messile sõidavad, aga kuhu alati tagasi tulevad.

Ehkki Exceli tabelitesse ja majandusanalüüside sisse süvenenud pessimistid uriseks Taani nime kuuldes, avaneb Kopenhaageni kesklinnas vaade staaride paraadile. Illums Bolighusi kauplus näeb oma valikuga välja kui neljakorraline moodsa disaini muuseum, kuhu nädalavahetusel ei taha

Kopenhaageni kesklinnas on üksjagu kohti, millest turistide kaardil pole ühtegi täpikestki, küll aga pargivad nende ette tundideks oma jalgratta eneseteadliku olemisega kohalikud.

TAANI KUUMIMAD NIMED, mis uut Skandinaavia disainiklassikat loovad, on just nendesse kesklinna vanadesse majadesse oma läbi korruste turnivad *showroom*'id loonud Hay Design ja Norr 11.

Tinasõdurid, tütarlaps tuletikkudega ja inetu pardipoeg ei oleks Taanit ilmselt maailma kõige õnnelikumaks paigaks hääletanud. Hans Christian Andersen ise unistas paremast elust Itaalias. Ent ikkagi sündisid Kopenhaageni kanaläärses majas kõik need ilusad kurvad lood, mis on nüüd osa Taani õnnelikust muinasjutust.

inimesed hästi ära mahtuda. Royal Copenhagen on nõude edetabeli tipus juba aastast 1775. Normann Copenhageni katalooge loetakse igal pool maailmas juba rohkem kui Anderseni muinasjutte ja asi pole tõesti ainult selles, et neid saab poest tasuta.

**KOPENHAAGENI TÄNAVATEL SAGIVAIK INIMESI VAA-
DATES ON SELGE**, et nende elu kõige inetum hetk oli ilmselt see, kui nad kogemata paljajalu Lego klotsile peale astusid. Aga vähemalt oli ka see ilusa disainiga, ostetud sealtamast mõnest õnnelikke inimesi täis Lego poest.

Kui Stillebeni esimeselt korruselt leiab ootuspärase valiku sisustusaksessuaare, siis teise korruse on valutanud *vintage*-postrid ja graafilised lehed.

Mõlemad on värsked ja ambitsioonikad, unustamata siiski teha kummardust 1950.–60ndatele ehk ajale, mis Taani disaini legendile alguse pani.

PÄRIS MITU HEAD SAMMU ELUSTIIIMPEERIUMIKS KASVAMISE POOLE astunud NORRi mööblidisainer Knut Bendik Humlevik peab Taani disaini tugevaks küljeks peale ilusate ja praktiliste asjade ka tootmise tippkvaliteeti.

Humlevik alustas disainer Rune Krøjgaardiga koos tööd Hays, mille tegemisi kõrvaltänavas nad mõistagi jälgivad, ja seejärel panid nad aluse NORR11 märgile, mis kahe aastaga on jõudnud avada poed mitmes linnas, ühe ka Tallinnas Rothermanni kvartalis.

Nad rääkisid, et viimastel kümnenditel Taanit Hiina kolima hakanud tootmine on teel tagasi Euroopasse, sest naturaalseid materjale jumaldavad ja öko-kontseptsiooni leiutanud skandinaavlastel on jälle sammu võrra kõigist ees. Uus öko, millega südameid võidetakse, on töökohtade (taas)loomine Euroopas, kus neid hetkel kõige rohkem vaja on.

KOPENHAAGENLASED ISE näevad välja veel ilusamad kui nende disainipoed. Nende modellilik olemine ei tundugi olevat seotud ainult kombega igale poole jalgrattaga sõita (55% elanikest teeb oma igapäevased sõidud rattaga), vaid ka asjaluga, et restoranid paistavad nii kallid, et isegi õnnelikud hästi tasustatud taanlased neis süüa ei jaksa.

Taani pole vaid disainijumalate maa – järjest rohkem pööratakse pilk tummas palves sinna poole, kui on vaja otsustada, mis mõnele hästi disainitud söögilauale panna. (Ja vastuseks ei loodeta siis kuulda, et Carlsberg, Tuborg või Faxe). Korduvalt maailma parimaks restoraniks valitud Noma omaniku ja peakoka René Redzepi nimetas ajakiri Time hiljuti üheks nendest inimestest, kes otsustab, mida maailm (või siis selle toidutrenditeadlikum pool) sööb. Vähesed taanlased ja veel vähesemad kokad on Time'i esikaanele jõunud.

NOMA POLE AINUS TÄHT, mis talvise Kopenhaageni madala taeva all läbi vihma särab – tema tuules on avatud veel rida gurmeerestorane, mis sööjatepuuduse üle ei kurda. Kui nende menüü järele sirutuvad paljud käed, siis arve maksmise ajaks tahaks need väga sügavale taskusse suruda. Ka taanlaste endi omad.

Taani noore, aga jõudsalt kasvava elustiiliimpeeriumi NORR kauplusest saab selga riided, mis lubavad taanlaste stiilisse massi sulanduda, paar maja edasi asuvast sisustuspoest NORR11 aga mööbli, mis juba iga trende jälgiva taanlase kodus on.

Lähme seiklema!

Seiklus- ja spordireisid leevendavad adrenaliinijanu ja kõditavad närve. Olgu sinu unistuseks reis maailma lõppu või ümber, inimkonna hälli juurde või põrgukuumuses savannidesse, vaheldust ja põnevust leiab igast maailma-jaost ja igale adrenaliinitasemele. Elu on ju seiklus!

Rattaseiklus Gruusias

9-päevane rattareis
Väljumine **15.06.2014**
Hind alates **990 eurost**

Fotomatk Peruu koos Kaupo Kikkasega

16-päevane matk
Väljumine **16.03.2014**
Hind alates **2200 eurost**

Põhja-Tai kadunud mägihõimud

8-päevane ringreis
Mitmeid väljumisi, küsi lisa!
Hind alates **449 eurost**

Reis ümber maailma, ühe kuuga

30-päevane reis ümber maailma
Väljumised **22.03.2014** ja **21.03.2015**
Hind alates **7999 eurost**

Seiklusreisides sisalduvad teenused erinevad sõltuvalt paketest. Küsi lisa reisikonsultandilt. Kohtade arv on piiratud. Vaata teisi seikluslikke reisiideid aadressil: www.estravel.ee/seiklusreisid

25 aastat õnnestunud reise.

24 h reisiabi 6 266 266, estravel@estravel.ee

Beau Marché on parimate Prantsuse kohvikukommete kohaselt pisike ja molekulaar-kulinaaria labori asemel on neil täiesti normaalne köök.

MIDA ÕNNELIKUD INIMESED SIIS TEGELIKULT SÖÖVAD, sai mulle selgemaks, kui jalutasin läbi Øster Søgade ja Øster Farimagsgade vahele jääva pisikeste eramajade asumi Østerbros. Selle elanikud olid veel mõne aasta eest tehasetöölise pered, nüüd on koha vallutanud disainerid, reklaamikirjutajad, ajakirjanikud, noored arstid, näitlejad, lauljad ja galeristid.

Kardinateta akende taga istusid perekonnad õhtusöögilaudade taga ja ümbruskonna rohked *take away*-siltidega kohvikud andsid tunnistust, et üleliia pingutama selle piirkonna keskmine perenaine-peremees polnud õhtusöögi nimel pidanud.

“Østerbros on mitu väga normaalse hinnaga head kohta,” avaldas mööblitreende loov Humlevik selle, kus ta omasuguste sõpradega ise söömas tavatseb käia. Ning lisas kohe vabandavalt, saades ilmselt isegi aru, et Kopenhaagenis pole enamiku inimeste jaoks tõesti ükski restoran normaalse hinnaga: “Aga ma olen Norrast pärit tegelikult.”

Tema lemmik, Itaalia restoran Hos Fischer oli ka tööpäeva õhtul täiesti täis. Baarileiti juures seinal rippusid püsiklientide portreed – raamitud joonistuste pisike rivi. Ei mingeid omaniku “mina ja kuulsus minu restoranis” odavaid fotosid, ehkki rohkem või vähem tuntud võis olla suur osa

kahte söögisaali täitvate laudade ümber istujatest. Menüü oli lühike, kümmekond toitu, kuid oluks piisavalt pikk ka siis, kui oleks koosnenud ainult ühest roast: pühvlipiima-*mozzarella*’st Parma singiga. See ei ühtinud päris hästi Taani naaberküla-talust-otse-lauale-mantraga, aga oli kahtlemata orgaaniline (teine mantra).

Muidugi on oma kohvikukultuuriga kohal ka prantslased, kes on näiteks Beau Marchés osavalt ühendanud disainipoe, veinibaari ja kohviku. Selle boheemlaslik segadus on suurepäraselt seatud löks kohalikele, kes ka ise vahel väsivad linna täiuslikkusest ja väljapeetusest.

TAANI IMMIGRATSIOONI- JA SOTSIAALPOLIITIKA on nimelt soosinud kõikvõimalike rahvaste kolimist Kopenhaagenisse, nii et päästvaid ja autentseid Hiina, Tai ja Türgi söögikohti on pikk nimekiri ning nende menüü igal juhul mitmekesisem kui Taani köögi ainus lihtsurelikule kättesaadav osa – supermarketi võileivad.

Ehkki tegelikult on just toit uus Taani disain ja Redzepi on uus Jacobsen. Taanlased suhtuvad toitu sama kirglikult ja pühendunult kui disaini. Eriti Kopenhaagenis, kus veel mõne aasta eest oli absoluutselt iga restorani menüüs populaarseim toit *spaghetti carbonara* ning kus maitsete

Motiveeri oma meeskonda!

Tubli tiimi seminaripakett kuni 9.02. erihinnaga 38,70€/ 1 inimene / 2 päeva

Sisaldab:

- Seminariruumide kasutust esimesel päeval
- 2 kohvipausi
- Lõunasööki saabumispäeval ja hommikusööki teisel päeval
- Majutust Rohelise maja 2 kohalistes tubades
- Estonia Spa Termide või Surnumere veekeskuse kasutust

Info ja broneerimine:

Estonia Medical Spa Hotel, Tammsaare 4a, 80010, Pärnu
tel.: +372 447 6905 e-mail: estonia@spaestonia.ee

Eriti unikaalseks saad selle meeskonnaürituse teha Külmkambri protseduuriga -120 C juures.

Kui ühe-toa-hotell on täna popp Kopenhaagenis, siis on see homme seda igal pool Euroopas. Centralis tuleb tuba üsna pikalt ette broneerida. Centrali viite tooliga kohvikusse mahtumise peale ei saa väga kindel olla, lisatoolid tänaval on seega aasta ringi kasutus.

maailma mitmekesisusest aimu saanud taanlased järjest uusi kõrgusi seavad ja alistavad.

Kui disainis hoitakse taset, siis köögis luuakse täiesti uut taset. Mitte ainult restoranikultuuris.

Uue aja turgude pioneer Torvehallerne asub mõistagi ka Kopenhaagenis. See on kaks turuhallitait gurmeetoitu – absoluutselt kõik šokolaadist singini ja juustust jahuni, millest küll üsna vähe Taanis valminud on – ning mõned kodumaiste superorganiliste kapsaste ja kartulite müügiletid on nende vahele õue surutud. See kõik, kui nüüd kartuliseksioon välja jätta, on mõeldud ka kohapeal söömiseks ja juba ennelõunal näeb inimesi tikukesega oliive taga ajamas ja veine lahti korkimas.

SEDA, KUI HÄSTI KOPENHAAGENIL LÄHEB ja mis summasid inimesed on valmis maksma, et käia seal ostlemas või õhtust söömas, on talveõhtul mööda linna jalutades tegelikult üsna raske aimata.

Sest Taani ei eputa absoluutselt. Mitte millegagi. Varakult pimedusse mattuvas linnas on

küll tänavavalgustus ning Tivoli tuledesära, kuid arhitektuuripärlite, aedade, parkide, skulptuuride, poodide ja büroode valgustamisega ei nähta üleliia vaeva. Sära pole oluline, suurus pole oluline. Tagasihoidlikkus on uus eksklusiivsus, ütleks taanlased ilmselt.

Mis võib olla veel üks uus trend. Igatahes Kopenhaageni ja kogu Taani väikseimasse hotelli Central tuleb nädalavahetuseks tuba väga pikalt ette broneerida, ehkki maja väiksus kehtestab suhteliselt spartalikud tingimused.

Alumisel korrusel asuva kohvikuga on lugu pisut parem, sinna mahub mugavalt ära viis normaalkaalus põhjamaa inimest, kohviku ette tänavale aga kordi rohkem ning olenemata aasta- ja kellajaast seal alati keegi ka istub.

KUI KÕIK NEED NAERATUSED JA ILUSAD ASJAD VÄGA NÄRVIDELE KÄIMA HAKKAVAD, võib minna hoopis teise maailma – Christianiasse. Kopenhaagen pole oma mitmekesisust kaotanud. Vabalinn pole enam küll nii vabade reeglitega kui oma sünni ajal, ent värvid ja rütm on seal hoopis teised. Muidugi peab valmis olema selleks, et hipide asemel pörkate esimese asjana kokku paarikümne täisvarustuses politseinikuga ja leiate end narkoreidi keskmest, kus tulistamist ja tagaajamist on rohkem kui Taani parimates krimiserialides.

Selline asjade käik muidugi masendab kohalikke, kes möödunud aastal pidid lõpuks riigilt ära ostma 1971. aastal skvotitud kasarmud ja kelle rahalised kohustused on nüüd umbes sama väikekodanlikud kui eluasemelaenu maksed ning kelle kanepiäri riik viimased kümme aastat väga kõvasti on häirima hakanud.

Võibolla sellepärast Taani õnnelikkuse edetabelis päris maksimumpunkte ikkagi ei saanud.

Adressiraamat

Illums Bolighus

Amagertorv 10
illumsbolighus.dk

Stilleben

Hemmingsensgade 3
stillebenshop.com

Normann Copenhagen

Østerbrogade 70
normann-copenhagen.com

Beau Marché

Ny Østergade 32
beau-marche.dk

NORR

Pilestræde 36
norrstores.com,

Hos Fischer

Victor Borges Plads 12
hosfischer.dk

NORR11

Sværtegade 3
norr11.com

Noma

Strandgade 93
noma.dk

Hay

Nytorv 9
hay.dk

Central Hotel & Café

Tullingsgade 1
centralhotelogcafe.dk

Suusad alla!

Sind ootab suurim suusareiside valik!

Estraveli suusareiside valik sisaldab paljude teiste pakumiste seas ka Eesti parimate suusareisikorraldajate Alpiexpressi, Germalu Reiside ja Mainor Meelise nädalasi reispakette.

Austria

alates **665 eurost**

Prantsusmaa

alates **720 eurost**

Itaalia

alates **725 eurost**

Šveits

alates **890 eurost**

Alpituur

alates **665 eurost**

Paketi hinnas sisalduvad lennupiletid Tallinnast sihtkohta ja tagasi, 7 ööd majutust hotellis, toitlustus vastavalt pakatile, lennujaamatreansfeerid sihtkohas ja rühmajuhi/suusainstruktori teenused vastavalt reiskorraldajale.

Kõik 2013/2014 aasta suusareisid leiad: www.estravel.ee/suusareisid

25 aastat õnnestunud reise.

24 h reisiabi 6 266 266, estravel@estravel.ee

Tekst ja fotod KARL-KRISTJAN NIGESEN

Armulukud – Pariis katku küüsis

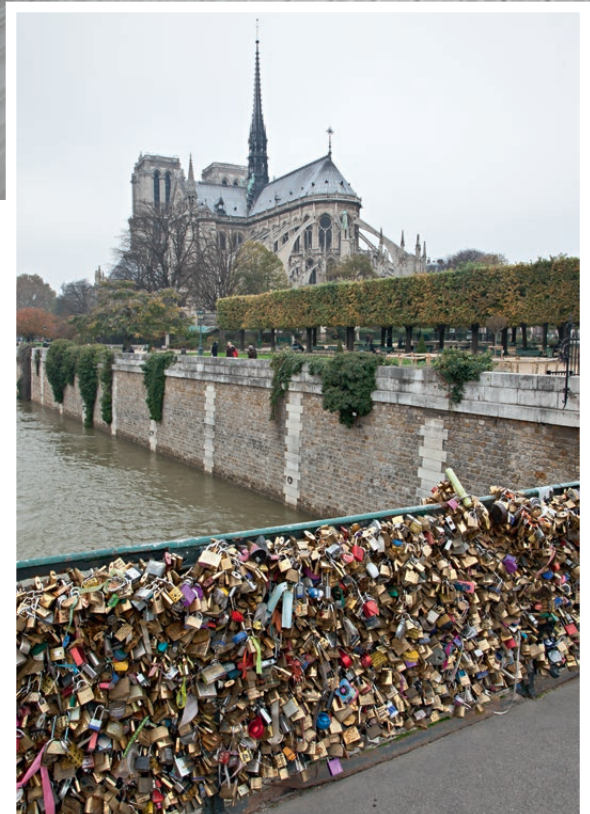
Olete ju näinud armulukke Keila-Joal ja mõned aastad tagasi suletud Valaste joa vaateplatvormil? Iseenesest kena komme – kaks inimest jäädvustavad oma soojad tunded –, aga kui neid lukke kogunema hakkab, on pilt kõike muud kui kaunis. Keila-Joal tekkis suisa oht, et lukkude tõttu võib silla konstruktsioon kannatada saada.

Eestis on inimesi napilt ja ega romantikatki ülearu leia. Pariisis, mida miskipärast peetakse maailma romantikaepalinnaks, seda probleemi pole. Jagub nii inimesi kui romantikat. Ja lukke.

Siin on lukurünnaku alla sattunud Seine'i jõe sillad, eriti kaks neist – Pont de l'Archevêché, mis ühendab Île de la Cité'd (saart, kus asub Notre-Dame'i katedraal) Seine'i põhjakaldaga, ning Louvre'i juurest üle jõe suunduv jalakäijate sild Pont des Arts. Lukke on trüginud ka teistele sildadele, kuid linnavõim näikse katsuvat piirata nende levikut kahega. Liikvel on suisa legend, et esimesele jäetud lukk sümboliseerib noort armastust ja teisele jäetu abieluranda jõudnud armu.

Ka Pariisis on lukud tõsine probleem. Alustuseks pariislastele endile, sest pole just väga tore, kui lugematud võõrad sinu elukeskkonda ümber kujundavad, olgugi see tegu kantud kõige kaunimatest motiividest. Teiseks on hädas sillad ise. Piirded pole plaanitud kandma tuhandete lukkude raskust ning kipuvad sellele alla vanduma.

Aga miks need lukud sildadele ikkagi tekki-

sid? Täpselt ei tea seda keegi. Väidetakse, et traditsiooni on täheldatud esmakordselt teise ilmasõja eelses Serbias, kus lukud on vallutanud Vrnjačka Banjas asuva Most Ljubavi (armastuse silla). Praegu Euroopas laiemalt möllava lukukatku alguseks arvatakse olevat Federico Moccia 2006. aastal linastunud film "Ho voglia di te" (Ma tahan sind), mille kangelased jätsid rattaluku Roomas Ponte Milvio lambiposti külge ja heitsid võtme üle öla jõkke. Järgeva aasta jooksul täitus Ponte Milvio kiiresti lukkudega. Pariisis ilmusid esimesed Pont des Arts'ile 1998. aastal, seega on traditsiooni juured tõepoolest kergelt öeldes hämarad.

Pole väga kindel, kui kaua sel traditsioonil lubatakse jätkuda, ning nõnda tuleks igaks juhuks kiirustada, kui te sellest üksjagu veidrast vaatepildest osa tahate saada. Rooma Ponte Milviolt on lukud tänaseks juba kadunud.

Tekst ja fotod **KRISTINA MÄND**

Tallinnas Narva maantee alguses asunud kino Forum lammutati 1977. aastal. Järelikult pidi Kristina Mänd nägema filmi "Valgekihv" seitsmeaastaselt. Ehkki ta nuttis oma esimesel kinoskäigul kõvasti, teadis ta, et küsimus on vaid, millal ise Alaskale minna. 38 aastat hiljem sai unistus teoks.

Alaska

Minu esimene mälestus

Alustasime oma reisi Alaska suurimast linnast Anchorage'ist (osariigi pealinn on hoopis Juneau), mis on asutatud saja aasta eest raudtee-ehitajate tarvis.

Linnas on mitu pärli, millest esimene oli muuseumi suurepärase väljapanek Alaska põlisrahvastest, Smithsoniani Arktika teaduskeskus ning Imaginaarium, kus nii lapsed kui ka täiskasvanud saavad möllata ja õppida; teine Alaska Native Heritage Center, mis aitab nagu meie Rocca al Mare näha turistidel põlisrahvaste eluasemeid, vaadata tantsu, kuulata laule ja muinaslugusid, osta käsitööd ning üle korrata elu põhiväärtusi, ja kolmas Tony Knowlesi Rannatee (Coastal Trail) ja Flattopi mägi, kust näeb tervet linna ja selge ilmaga ka lumiseid mägesid.

SÖÖGIKOHTADEST ON SUUREPÄRANE paik hommiku alustamiseks väga sobiva nimega Snow City Cafe, kus tundidepikkuse ootamise vältimiseks tasub netis koht kinni panna. Nädalavahetusel saab maitsta kohalikku kööki (sh ka venelaste tehtud pirukaid) 3. avenüü ja E-tänav nurgal suurel turul või siis lihtsalt võtta tänavalt põhjapõdravorstiga *hot dog*. Õhtuks soovitatakse proovida suurepäraseid kohalikke õllesid Brewery's või minna peenemasse restorani nimega Sacks. Nii häid vähi ja kammkarbi kooke pole mina varem saanud.

Tore asi, millega tasub end tuleviku tarbeks Anchorage'is varustada, on ulu – inuittide tööriist, millega nülitati nahka, aga mille moodsad versioonid on suurepäraseid abivahendid köögis juustu, liha või puuviljade lõikamiseks. Ma sain oma esimese ulu Gröönimaalt ja nüüd

Oli ilus päikeseline päev, linn turiste täis ja parimaks söögikohaks valisime selle, kus sai süüa põhjapõdrapitsat.

teise Alaskalt. Tunnustuseks sellele abivahendile on mul ka ulukujulised kõrvärõngad, Gröönimaa versioon vaalaluust, Alaska omad põdrasarvest.

Kuigi Anchorage on võluv linn, on peamine põhjus Alaskale tulemiseks loodus ja nii olid minu kuuajase reisi plaanis

peamiselt looduspargid, nagu Denali, Kenai, Wrangell-St. Elias ja Kluane.

Viitunnisel teekonnal 12 inimesega Denalisse sõitsime kõigepealt läbi linnast nimega Wasilla, kus Sarah Palin oma tagaaknast Venemaad nägi. Seejärel Talkeetnast, mille linnapeaks on juba 15 aastat olnud Stubbs, kes on kass. Nurru teine pingi peal ja peesitas päikse käes. Talkeetna võeti eeskujuks ka sarjas "Northern Exposure", mida filmiti küll Roslyni linnas Washingtonis osariigis.

ILM VÕIB ALASKAL KARM OLLA, vihmane ja talvel lihtsalt külm, aga mul vedas nagu alati – päikest jagus pea terve reisi ajal, ja kui vihma tuli, siis ikka võimsalt. Kuid sinna ma jõuan. Talkeetnas oli ilus päikeseline päev, linn turiste täis ja parimaks söögikohaks valisime selle, kus sai süüa põhjapõdrapitsat.

Kui olime telgid Denalis üles pannud, andis grupijuht Kelly meile esimese õppetunni karude kohta, keda Alaskal elab kolme sorti: pruunkaru ehk grisli, must karu (väiksem, aga tige) ning jääkaru. Mida siis teada? Kõik, mis lõhnab toidu järele, tuleb ära panna autosse või metallkasti, sest pole harvad korrad, kus karu revideerib su telki, kui seal on mõni vorstijupike padja alla jäänud või meelõhnaline kätekreem magamiskotis.

Teiseks, kui kohtad karu, siis tuleb rääkida kõva häälega ja taganeda näoga karu poole. Ei tohi liiga lähedale minna ega jooksmata hakata, aga kui satud grislile või jääkarule liiga lähedale, tõmba end kerra ja mängi surnut. Üldiselt ei tee nad mi-

dagi. Musta karu peale tuleb aga karjuda ja teda rünnata. On olemas ka karu-*spray*!

Me nägime päevasel matkal üht suurt grislit paarikümne meetri kaugusel marjadega maiustamas, aga kahe nädala pärast tuli uudis, et esimest korda on karu Denalis ühe liiga ettevaatamatu ja uudishimuliku matkajaga ühele poole saanud. Karu lasti maha ja tema kõhust leiti matkaja riided. Selline asi ajab väga vihale: lollid matkaja pärast kaotas oma elu ka karu, kes ei teinud midagi muud, kui oli karu.

DENALI ON TOHTU SUUR ja peamiseks liikumisvahendiks helikopterite kõrval on koerarakendid. Võrreldes grööni kalgukoertega on *husky*d suuremad ja karvasemad, kaunid ja rõõmsad sinisilmised loomad, kes tunnevad samasugust rõõmu tööst ja mängust. See kisa, et mina-mina-mina, kui kelk välja tuakse, on kõrvulukustav.

Nenema jõge pidi tegime Denalis võimsa *rafting*'u. Vesi on seal kummalist rohekashalli värvi ja väga külm, jõgi ise käänuline, mõnusate keerukohtadega ja paar korda käis naabrite paat ka ümber.

Aga peamine, mille pärast sinnakanti tullakse, on jonnakas Denali mägi, millelt saab selget vaadet saab nautida ainult paaril päeval aastas. Juba mäele sõit vapustab: suured grislid kõnnivad mööda kuiva jõesängi, põdrad ja karibuud jalutavad üle liustike ning väikesel matkal ühe 800-meetrise künka otsa nägin mägikitsi ning valgeid ja pelglikke dalli lumelambaid.

Mul sai juba paari päevaga nähtud pea kõik, mida ma Alaskalt soovisin, aga see oli ainult algus. Teel Kluane'i käisime kahes vahvas kohas. Ameerikas on alati tore külastada Farmers' Marketit, kus pa-

Koht, kuhu Jack London kulda kaevama läks, kus on tema majamuuseum ja kus hauakividel on surma-aastaks sageli 1898

kutakse head kohalikku toitu ja kaup: mustikaid, maasikaid, mett ja õlut. Aga lõunaks söime ikka kõik üksmeelselt Tai toitu! Imeline globaliseerumine.

ÕHTUKS JÕUDSIME TOKI ja pidasime oma ööbimiskohas pannkoogivõistlust. Nimmelt on matkapaiga Sourdough omamik loonud traditsiooni, kus igal õhtul saavad kohalikud ja turistid kasutada ära paari päeva vanused pannkoogid, visates neid rõnga otsa. Võitja saab tasuta hommikusöögi või tore kingi. Eriti lahedaks tegi võistluse orav, kes maha kukkunud pannkooke oma pessa tassis. Oi, ta oli paks, ja tema lastest, kes pesast enam välja ei mahu, hakkas ka kahju.

Kluane asub Yukoni territooriumil ehk juba Kanadas. Metsad, järved ja tundra, peade kohal lendamas kümned valgepea-merikotkad, Ameerika rahvuslinnud. Tegime Kluane'is paar korralikku matka ja jätkasime laevaga teed Skagwaysse linnast nimega Haines, mis on kuulus haamrimuuseumi poolest. Teel nägime ka ilusat suurt kүүrvaala.

Hakkasin jõudma lähemale Jack Londonile, Skagwayle, kust sai alguse kullalavik. Nunnus linnas möllasid omal ajal kullakaevajad ja kasiinod, lõbunaised ja kaupmehed. Kõrval asunud Dyea linnast lahkusid kulda kaevama tuhanded õnneotsijad, kes pidi sihtkoha Bennetti järveni jõudmiseks läbima 33-miilise Chilkooti raja. Ega paljud kohale jõudnudki, külma oli 35 kraadi, kaasa tuli võtta mitme kuu toidu- ja riidevaru. Veendumaks, kui karm see oli, vaadake Charlie Chaplini kuulsat "Kullalavikku".

Meie sõitsime mööda maanteed ja esimene vaatamisväärsus oli täiesti liivane Carcrossi kõrb keset Alaskat. Teine mõnus hetk saabus Whitehorse'i linnas ja kohalikus pruulikojas. Olime täiesti pöördes, proovides küll mee-, küll kohvimaitselist õlut, mis oli kõige kaunimates pakendites, mida ma näinud olin. Panime reisikaaslasemale Claudiale ühe paki reklaamiks pähe.

Sinu lennureisid. Sinu lennufirma.

Lenda Euroopasse
ja Ameerikasse!

airberlin.com
Your Airline.

 66 81 046
AirBerlin.Baltics@aviareps.com

MITME MATKA- JA SÖIDUPÄEVA JÄREL oli hea mõte teha paaripäevane peatus Takhini kuumaveeallikatel. Grillisime kaunis metsas maisi ja liha, jõime õlut ja vaatasime põtru. Kuumaveeallikad olid täis kohalikke ja nende ületoidetud lapsi, kes meenutasid Michelini mehi. Kuigi ma pole ise just kõhn tüdruk, tekkis neid lapsi vaadates küll hirm nende elu ja tuleviku pärast. Ega ma väga muidugi ei imestanud, väikesel peatusel Braeburnis sõime nelja peale ühe kaneelirulli, mis oli sama suur kui minu pea.

Taas ületasime piiri ja sõitsime Yukoni territooriumile. Ja siis tuli Dawson City, Klondike'i ja Yukoni jõgede ühinemiskohas, minu suur unistus ja sihtpunkt. Koht, kuhu Jack London kulda kaevama läks, kus on tema majamuuseum ja kus hauakividel on surma-aastaks sageli 1898, nende all puhkavad noored mehed, kes Chilkoot Traili läbimisel kurnatusest ja haigustest hinge heitsid.

Dawson City asub hani keelt kõnelevate indiaanlaste maal ja veetsin pikka aega nende kultuurikeskuses, veendudes järjest enam, et vahet pole, kas oleme Aafrikast, Alaskalt, Eestist või Jaapanist, me oleme samad inimesed ja meid on samad väärtused ja ootused elule.

Meie telklaager asus linna vastas-

kaldal, pesemiseks tuli pangest vett pähe valada, telkide vahel käisid karud ja hommikul tervitas lõkkeplatsi ääres imekaunis suur valgepea-merikotkas. Sõitsin varavalges üksinda parvega üle jõe, et süüa hommikust Jack Londoni grillis. Toit polnud suurem asi, aga ma pidin minema. Siis tegin päevase matka ja kuna olin Kelly korralduste vastaselt matkal üksinda, rääkisin iseendaga kogu aeg kõva häälega juttu. Äkki kuulsin suurt raginat ja järjekordne grisli pani padavai jooksuga minu eest minema.

Sügavad vaod, mis on täidetud sinise veega, puhas sinine taevas ja lõpmatuseni ulatuv särav jääväli kutsus minema aina edasi.

DRINKE TEGIME JÕE ÄÄRES BAARIS ja enne õhtusööki läksime Dawson City suurimasse turistilõksu, baari nimega Downtown Hotel. Üks jook maksab seal viis Kanada dollarit, aga kõik maksavad veel vabatahtlikult viis juurde, et saada joogi sisse varvas, mida pead juues veel huultega puudutama. Issand, kui ropp, karju-

sid paar mu reisikaaslast, nähes alkoholis mustaks tõmbunud varvast. Aga keegi ei keeldunud ja see varvas ükski tõi õhtul kõrtsile tulu 500 dollarit.

Jutt räägib, et esimene varvas oli ühe kaevuri oma, kellelt see 1920. aastal amputeeriti ja mis ootas alkoholis 1973. aastani, kuni keegi tarkpea sellega jookke müüma hakkas. Nüüd on mängus juba järjekorras kaheksas varvas. Tänavu neelas üks klient lisandi ka alla, meelega. Seejärel tõsteti varba kaotamise trahviraha viis korda, 2500 dollarini.

Teel Wrangell-St. Eliase rahvusparki pesime kulda linnas nimega Chicken, mille peatänaval on kuus maja ja linnas elab 12 inimest. Lugu räägib, et Alaska osariigi linn on lumepüü, aga kuna inimesed ei osanud kirjutada sõna ptarmigan, leiti, et kana sobib ka. Naljad "I got laid in Chicken", ei tahtnud kuidagi lõppeda ja minu reisikaaslane Sarah oli oma Austraaliast kaasavõetud kanapeaga mütsiga eriti popp. Kullapesemine oli aga väga tüütu, mul oli poole tunni ja paari tera kulla järel isu otsas ning läksin Chickeni-nimelisse baari õlut jooma.

ÕÖBISIME CHISTOCHINAS. Saime üle hulga aja õhtut veeta majas, kus olid igal pool huntide nahad, ja öösel sellist virmaliste tantsu vaadata, mida ma isegi talvel Is-

landil polnud näinud.

Wrangell-St. Elias on meile tähtis, sest on oma nime saanud ju Võrumaal kasvanud ja Tartus 1870. aastal surnud Ferdinand von Wrangelli järgi. 1829. aastal määrati Wrangell Venemaa Põhja-Ameerika kolooniate kindralkuberneriks Alaskal, kuhu ta jäi viieks aastaks, jätkates ka loodusteaduslikke ning etnograafia-alaseid uuringuid. See oli karm, ilus ja võimas koht. Meie laagriplats asus halli jõe kivisel kaldal, õues oli keset suve külm ja matk viis meid seekord liustikule.

Kõigepealt paar tundi mägesid, siis vastavad jalanõud jalga ja matk algas. Päev otsa liustikul balansseerida ja ronida oli võimas: sügavad vaod, mis on täidetud sinise veega, puhas sinine taevast ja lõpmatuseni ulatuv särav jääväli kutsus minema aina edasi ja ma oleksin hea meelega mitu päeva sel reisil veetnud. Aga meie giid Keith, suure habemega ja sitke nagu enamik Alaska mehi, ütles, et selleks peab ikka natuke rohkem ettevalmistust ja varustust olema kui paar banaani, veepudel ja spetsiaalsed naglid. Ööbimine liustikul jääb mulle järgmiseks unistuseks. Wrangelli looduspargis paiknevas Kennecoti linnas asub peamiselt skandinaavlaste asutatud mahajäetud vasekaevandus.

McCarthy kõrtsis pidasime vägeva õuepeo, kus liustikujäast pöördes turistid, karvased kohalikud ja sportlikud giidid möllasid tantsida ja õlut juua. Kui keegi lökkesse ka kukkus, tuli selline jaanipäeva tunne. Muidu oli Wrangell aga täielik unelm – kuigi mul ei ole preili Smilla lumetaju, on mul armastus külma ja jää vastu.

EDASI LÄBISIME THOMPSONI KURU, kus asuvad tohutud liustikud, ilusaim nendest on Worthingtoni. Valdez on armas linnake, mis kolis 1964. aasta maavärina järel mõned kilomeetrid eemale. Ajasime end hommikul vara üles, panime selga kihtide kaupa riideid, jalga suured kummikud ja läksime kajakiga Prince Williami väina. Oh sa pagan, see oli vägev. Paaritunnine sõit mootorpaadiga viis meid mööda vedelevatest merilõvidest, kes vaatasid meid sellise pohmelise pilguga, järsku hüppasid meie ees pringlid, ning laadinud kajakid väikesel kivilaiul maha, veetsime terve päeva jäämägede vahel sõudes.

Mäed polnud nii suured kui Gröönimaal, aga nad vahetasid värvi ja kuju, mõni nendest pööras end ka ümber. Ja siis ilmusid meie kõrvale ujuma imearm-

Ja siis ilmusid meie kõrvale ujuma imearmsad merisaarmad, väikesed pojad kõhu peal.

sad merisaarmad, väikesed pojad kõhu peal. Need loomad vedavad peaaegu terve oma elu vees, ujudes selili. Lõunat pidasime väikesel laiul, kus sai ka keha kergendada. Sarah tuli kivi tagant natukese aja pärast kisaga välja, sest kuri kajakas oli teda rünnanud. Ju arvas, et suur kana on tulnud tema pesa ähvardama. Sarah sai oma häda aetud, kui lõpuks mütsi peast võttis ...

KAJAKIMATKAL NÄGIME KA 1989. AASTA

KATASTROOFIPAIKA, kus kogemusteta meremees hiigelsuure tankeri Exxon Valdez karile juhtis ja mitusada tuhat barreelit naftat loodusele pöördumatut kahju põhjustas.

Tagasi jõudes olime natuke kurvad, aga Kellyl oli meile ühes metsatukas üllatus – must emakaru oli toonud oma pisikesed mängima. Üks karupoeg oli pelglik, teised kaks hüppasid vees ja mängisid jõest püütud lõhedega. Ema püüdis ka häbelikku mömmit vette lükata ja lõpuks oli temalgi rõõmsalt kala lõugade vahel. Jõgi oli agoonias visklevad kalu täis ning õhus jälk raipehais, aga vaatasime karusid mitu tundi. Nemadki ei lasknud end meist häirida.

Järgmisel päeval käisime lähedal Alaska laadal (*state fair*). Eriti toredad on ülisuured kapsad, porgandid ja lehtsalatid, mida inimesed on uhkusega kasvatanud ja nüüd näitavad. Jõudsime õhtuks

Kes elavad Alaskal?

Alaska nimi pärineb Vene valitsusajast, mil seda kasutati üksnes poolsaare kohta. Aleuudi keeles (alaxsxaq) tähendab see maismaad või otsetõlkes "seda, millele on mere tegevus suunatud". Alaskat on kutsutud ka samast tüvest tuleneva nimega Alyeska, mis tähendab "suur maa".

Alaska on kolm korda suurem kui Prantsusmaa ja seal elab üle 700 000 inimese. Umbes 105 000 neist on põliselanikud ehk aleuudid, indiaanlased ja inuitid (varasema nimega eskimod). Mehi on juttude järgi peaaegu kaks rohkem. Jah, võimalused on head, aga häid on võimatu leida (ingl *your odds are good, but the goods are odd*). Nii arvavad alaskalased ise.

Kodiaki saart asustavad aleuudid, omakeeli Unangax&Alutiiq (Sugpiaq), kes elavad maa sisse tehtud onnides, kelle peamine suhe on ookeaniga ja kultuuri peamiseks sümboliks on kajak ning merelõvi vuntsid. Läänerannikul elava rahva nimeks on jupikid (Yup'ik & Cup'ik), kelle sümboliks on teadja silm. Põhjas elavad inimesed on injupiakid ja St. Lawrence'i saare jupikid. Idaosas on suur põlisrahvas nimega atapaskid, kes said koos oma kaguosas elavate naabritega kullakaevajatelt kõige rohkem vatti.

Põlisrahvaste elu muutus täielikult juba 18. sajandi alguses, kui Alaskale leidsid tee Vene maadeuurijad ja kaupmehed – sealt ka ekspeditsiooni juhi järgi nimetatud Beringi väin. 1867. aastal müüsid venelased Alaska 7,2 miljoni dollari eest USA-le. 1898 avastati Alaskal kulda. Oh seda nõoki.

Lennunõu

Suvehooajal pakub põnevat võimalust Alaskale lennata Icelandair kahe lennuga nädalas Reykjavikist Anchorage'i ja üsna mõistlike hindadega, kui alustada Helsingist. Maiks või septembriks saab praegu ostes edasi-tagasi parimal juhul u 800 euroga, juunist-augustini 300-400 eurot enamaga. Negatiivse poole pealt on Icelandairi par-dateenindus tasuline isegi Atlandi-ületustel, positiivsena lubatakse peatust Islandil ning Ameerikasse lennates on hinna sees ostlejate rõõmuks ka teine kuni 23-kilone pagasiühik, mis enamikul Euroopa firmadel maksab u 100 eurot lennusuunal.

Tallinnast algavate piletite puhul tuleb arvestada mitme ümberistumisega (mini-maalselt üks Euroopas ja üks USA-s) ning vähemalt 1200-eurose hinnaga edasi-tagasi. Seda madalhooajal, suvel lennates võib julgelt veel 300 eurot juurde liita. Sel hinnatasemel saab valida kas Estonian Airi / KLM-i / Delta Airlinesi, Finnairi / British Airwaysi / American Airlinesi või Lufthansa / United Airlinesi lendude kombinatsiooni. Kampaniate ajal võib leida veidi soodsama pileti, aga üldiselt on Atlandi-ületuse hind viimaste aastate lennufirmade konsolideerumiste käigus oluliselt kasvanud.

MAURI SAAREND, Estravel

Anchorage'i ja magasime üle mitme nädala uuesti voodis. Aga ma ei suutnud loobuda: magasin põrandal ja magamiskoti sees.

Hommikul läksime Alyeska parki ja ahmisi liustikul matkates taas õhku Alaska majesteetlikkuse ja ilu ees, ning seejärel jõudsime linna nimega Seward. Kuivatasime keset linna jõe ääres Valdezis vihma saanud telke, tegime hamburgeid, vaatasime tohutut täiskuud ja varahommikul ootas meid midagi viisakat – laevasõit Kenai fjordis. Kammisime juuksed ära, panime korralikud riided selga ja läksime tsivilisatsiooni.

Kui olime paar tundi sõitnud ja ilu nautinud, kostis oodatud hüüd „Vaalad, kella ühes“. Ja seal nad olid, suured küürvaalad, kes tegid oma vaalahüpet (*breach*), lehvitasid sabaga ja purskasid vett. Ja pisike vaal oli ka, kes ujus edasi-tagasi laeva alt läbi, nii et inimesed jooksid ühest pardast teisele ja laev kõikus väga ohtlikult. Koos vaaladega jõudsime liustikule, mille kõrval kaljudel elutses lunnide koloonia, armas oranži nokaga linnuke, ingliskeelse nimega *puffin*.

Magasime üle mitme nädala uuesti voodis. Aga ma ei suutnud loobuda: magasin põrandal ja magamiskoti sees.

ÕHTUL SÕIME ALASKA LÕHET ja jõime kokteile, mida jahutas liustikujää. Laevareisil tegin ka noore *park ranger*'i tunnistuse ja sain väga uhkelt koos 9-10-aastastega omale märgi rinda.

Jätkasime matka Homerisse, kus elab suur kunstnike kogukond, peamiselt pärit Hollandist ja mujalt Euroopast, et saada maad ja uut elu alustada. Minu ja Sarah' pärast olime päeva alustanud juba kell neli, et minna püüdma hiidlesta (*halibut*). Meie suur naljatilk Matt nimetas seda püüdlilikult *heilbutt*. Kalale kahjuks tormise ilma tõttu ei pääsenud, hiidlesta sõime siis Captain Pattie's ning käisime kohalikus kunstimuseumis. Õhtu veetsime kõrtsis Salty Dawg, mille baaridaam pidas Tallinna üheks oma lemmiklinnaks.

Homeri ümber on palju vene õigeusu kirikuid ja küladki kannavad venepäraseid nimesid, nagu näiteks Nikolaevsk. Tegime paar viimast matka, jõime head Alaska õlut ja hingasime sisse Alaska puhast õhku.

Kui Anchorage'i tagasi sõitsime, oli sügis juba käes. Kased, haavad ja paplid tegid looduse punaseks, kollaseks ja oranžiks, vilksatav roheline ja sinine taevaskandis oma panuse. Taevaskandis oli madal ja ööd hakkaksid külmaks minema. Sügis Alaskal kestab umbes kaks kuud, kuu pärast oleks maha tulnud esimene lumi ja alanud kelgukoorte piduaeg.

Et reis jääks röömsaks reisielamuseks...

1. Mine leheküljele:
www.reisivaktsiinid.ee

2. Vali kaardi pealt oma reisisihtkoht

3. Tutvu sihtkohale kehtivate vaksineerimissoovitustega

4. Pöördu reisinõustamiskabineti poole

5. Vajadusel tee vastavad kaitsesüstid

Toast välja

Talv on mitmes mõttes toredam kui suvi. Jah, kunagi ei tea, kas lund juba on, veel on või üldse on, aga suvel on päikesega sama häda. Kui suvel on palav, ei saa kusagile põgeneda, talvel saab aga tuppa tagasi minna või kampsuni selga tõmmata. Suvel on kõik kohad täis putukaid ja rohelist, talvel näed kaugemale ja selgemalt. Võta nüüd pere või sõbrad ja mine uita kodumaal ringi. Siit mõned mõtted ja kaks majutusideed ka.

Uisumatkale rabas või merel

Veel viibimine pole vaid paadiomanike suvine privileeg, nagu ka rappa ei pea rännakule minema üksnes suvel mööda laudteed tippides. Talvel, kui see ükskord meilegi jõuab, on veekogud teadupoolest jääga kaetud, mis annab neile keskkondadele hoopis uue perspektiivi. Kui mõte kleebib, ei tasu ehk päris üksi ja omal käel jääle ronida. Kaasas võiks olla vähemasti semu, teadmised jää paksusest, vastav varustus ja õnnetustele reageerimise ABC, mida kõike saab natuke lihtsamalt, kui liituda organiseeritud matkadega. Ilmaolusid või seda, kas jää on ikka paljas või lumega kaetud, ei tea Eestis kunagi liiga hästi ette, aga proovida tasub. Palju sul veel on võimalusi näha läbi peegsileda jää näiteks lauka sisse? Ei oska uisutada? Ära virise, see on kõvasti lihtsam kui Elioni uus pult.

Valik matkakorraldajaid

www.360.ee
www.matkajuht.ee
www.loodusturism.ee
www.occhilupo.ee
www.soomaa.com

Koerarakendid ka Eestis

Sinisilmsete kutsude veetavad saanid, möödatuhsivad kuused ja laperdav läkiläki ei ole vaid Lapimaa eksootika – juba mõnda aega korraldatakse koerarakenditega sõite ka vähemalt neljas Eesti maakonnas ja mullu Viimsiski.

Kõigist matkatüüpidest on see ehk kõige laisemale inimesele, kuna ise ei pea vähimatki tegema, kui just rakendit juhtima ei õpi. Korralikul talvel on sel tegevusel aga ka oma varjukülg – jube külm võib hakata.

Räätsadel saab kõikjale

Räätsamatkaga saab hakkama igäüks, kes kõndida suudab. Lumes võid ju alati end ka viimaste sekka sättida, et seal eriti rahulikult teiste ettetallatud rajal vantsida. Räätsade teine võlu on see, et nendega pääseb ligi pea kõikjale ja neid saab ka korraldada pea kõikjal, nii et elamus sobib kenasti talvepäevade programmi või aktiivsemaks vahelduseks spaas pikutamisele. Matka lõpetuseks saab korraldada talvise lõkkeõhtu metsas tehtud toitute ja väikese kuuma joogi või kahega. Isegi detsembris ära tüüdanud verivorst maitseb lõkkel küpsetatuna ja kuuvalguses jälle jube hästi.

Soome kelgud on tagasi

Tõukekelgud ei sarnane enam kuidagi nende oma-aegsete rohkem või vähem kipakate Soome kelkudega, millega vanaprouad talvel pois või surnuaial käisid.

Moodsad tõukekad on alumiiniumist, väga kerged ja istmed leiab vaid neilt, millega on tõesti vaja lapsi vedada. Muidu lasevad tõukekelgud heal pinnasel erutavaid kiirusi arendada, kui sobivad ka lihtsalt matkamiseks. Lõpuks ei ole suurt vahet, kus sa kelgutad – hea giid suudab iga kandi põnevaks rääkida ja kindlasti pole sa enamikus kohtades veel käinud nagunii.

Murdmaasuusatamine massidesse

Oleme hull spordirahvas küll, aga paljud meist ise talvesporti teevad, peale atleetide ja Pulleritsu? Siin või võõrsil mäest alla laskumine ei ole ju tegelikult sport, vaid ebamugavates saabastes kõrtsuni kulgmine. Ehk on aeg lisaks rattale ja rulluisukudele ka liibuv talvevarustus hankida, et pimedat aega vaid spordiklubis ühe koha peal läbi tallama ei peaks?

Igas Eesti kandis on mõni toimiv murdmaarada, mida hooldatakse ja valgustatakse, ning värske õhk annab tegevusele võrratult juurde. Ja kui veel tõesti ei ole, pange kodukandis pead kokku ja tehke ise ära!

Elada võib kahte moodi: Üks on nändavüsi, justkui poleks miski ime. Teine on see, et kõik meid ümbritsev on imeline.

- Albert Einstein

Sinu parim puhkus, ootab Sind Irvese puhkemajas!

irvesepuhkemaja@gmail.com ; +372 5824 6065

Ilm on kehv, anna tuld

Mäetaguse Möisa töllakuuris paiknev spaahotell on üks Ida-Viru üllatustest – ei midagi ülemäära luksuslikku, aga mõnus koht äraolemiseks. Spaa rõõmustab külalast kaherealise 25-meetrise basseiniga, Soome ja aurusaunaga ning kohustuslike massaažibasseinide ja mullivannidega. Seltskondlikuks äraolemiseks on ka üks suurem peosaun ühes efektse veskiruumiga. Aga mitte sellest ei tahtnud me rääkida. Mäetaguse spaahotellis leidub vägagi korralik lasketiir sportklassi kuuluvate õhkelvadega – lõpuks ometi midagi, mis erineb tavapäraest spaateenustest. Kui ilm peaks paremaks minema, siis kannatab hotellist nina välja pista, sugugi mitte ülemäära pika autosõidu kaugusele (20 minutit) jäävad Kiviõli seikluskeskus (meie uusim mäesuusamägi), Kohtla kaevanduspark, Pühtitsa klooster ja Kukruse polaarmõis. Siin saab veeta igati originaalse ja meeleoluka Ida-Viru talvepuhkuse.

Vaata www.moisahotell.ee.

YOUR FEET WILL THINK IT'S SUMMER.

KEEN REVEL II ❄️

Talvel on õues muudki teha, kui külmetavate jalgade pärast muretseda. Koos uue talvesaapaga, millel on 200 g KEEN.WARM soojustust ja kolmekihiline KEEN Heat Trapolator soojustussüsteem.

TULE POODI* VÕI VAATA MATKASPORT.EE

*RADEMAR: TALLINN - SIKUPILLI, ROCCA AL MARE JA KRISTIINE KESKUS;
TARTU - LÖUNAKESKUS; PÄRNU - KAUBAMAJAKAS; RAKVERE - PÖHJAKESKUS.
MATKASPORT: TALLINN - JÄRVE, ROCCA AL MARE JA ÜLEMISTE KESKUS;
TARTU - LÖUNAKESKUS; PÄRNU - PORT ARTUR 2

FOLLOW YOUR FEET™

5 reisiideed seiklusjanustele

Rannal lesimisel, suurlinnades ringi jalutamisel ja veinimõisate külastamisel on oma võlu, aga leidub ka neid, kelle jaoks üks õige puhkus koosneb kaljudel turnimisest, lövide eest jooksmisest ja pilkases pimeduses sukeldumisest. Panime kokku viis seiklust, mis toovad kõvematel naeratuse näole ja enamikule pisarad silma.

Tekst **SVEA LILLEPALU**, Estravel

Matk Apenniinide mäestikus

Itaalia on eelkõige tuntud kui pitsa, veini ja pasta maa, kuid sealt leiab ka palju muud põnevat, näiteks Apenniinide mäestiku, kus üks seikluslik matk ette võtta. Apenniinid moodustavad Itaalia saapasäärele omamoodi tõmbluku, ulatudes Liguria maakonnast põhjas kuni Umbria maakonnani lõunas. Matk Corno alle Scale rahvusparkis viib läbi mägede, vanade külakeste ja looduskaunite kohtade. Ilusa ilmaga võib mõnest paigast näha isegi Firenze katedraali.

Heli-ski Colorados

Paljud meist on vähemalt kord elus suusad või lumelaua alla saanud ning võib-olla nendega isegi mäest alla jõudnud. Mida igaüks meist teinud ei ole (selles võime kindlad olla), on *heli-ski*. See on suusaelamus, kus sind viiakse helikopteriga kõrgele mäe otsa. Kuidas sealt alla saada, on juba sinu mure. Kohe kindlasti ei ole tegu tavalise murdmaaringiga Otepääl. Üks vinge koht, kus seda proovida, on Telluride'i suusakuurort Ameerika Ühendriikides Colorado osariigis.

Rcaucino | Dreamsime.com

Rafting Costa Rical

Costa Rica on aastatega tuhest tõusnud ning sellest on saanud mõnus mitmetahuline sihtkoht, kus on nii maalilised rannad, liigirikkad vihmametsad, kultuurist tulvil suurlinnad, tulised vulkaanid kui ka kärestikerohked jõed. Just need viimased ajavad meidki elevile. Tugitoolielevuse adrenaliiniga asendamiseks tasub ette võtta kärestikusõit Pacuare jõel. Kui hammastega paadist kinni hoidmisest aega üle jääb, võib jõe ääres ka mõnda eksootilist looma silmata.

David Berkowitz

Sukeldumine Bahamal

Ajakirjades ja teles oleme näinud kaadreid suurest sinisest august Belize'is, veealusest muuseumist Mehhikos ja Suurest Vallrahust Austraalias. Nägemata on ja arvatavasti ka jäävad nii meil kui ka paljudel teistel Bahama vete koopalabürintid. Bahama liivarandadel puhkavaid turiste käib lähedal olevates vetes sukeldumas sadu, kui mitte tuhandeid. Vähesed neist teavad aga, et võib-olla just nende läheduses asuvad ühed maailma ohtlikemad sukeldumisaigad.

Bedmaria | Dreamstime.com

Tutvus jääkarudega Kanadas

Karud, olgu siis pruunid, mustad või valged, on üldjuhul oma karvase kasuka, tõntsi kõnnaku ja nohiseva ninaga suhteliselt armsad loomad, aga ühegi sellisega keset loodust kokku sattuda ei tahaks. Inimesi on siiski erinevaid ja mõned tahavad. Ideaalne paik jääkarusid vaadelda, ilma et raudvarvad pilti rikuks, on Põhja-Kanada. Inimasustust seal peaaegu polegi ja karud peavad laiuvaid metsi ja lagedaid välju õigusega oma tagaaiaks. See seiklus sobib neile, kellele pingviinid lihtsalt ei meeldi.

Outdoorsman | Dreamstime.com

Hea juht vajab head kaardilugejat

"Where are you headed?" she asked.
"Wherever the wind carries us", he replied.

Kui Sul aga pole kedagi, keda sõitma viia?

Tea for Two on Eestis ainulaadne kohtinguteenus neile, kes on haritud ja aktiivse eluviisiga. Me korraldame oma klientide vahel kohtinguid, viies kokku need, kelle huvid ja mõtted sobivad kõige paremini. Võibolla on meil see Õige juba ootamas

Uuri lähemalt www.teafortwo.ee

Tekst ja pildid KAUPU KIKKAS

Pildistame linna peale päikeseloojangut

Meie parimad hetked kodulinna on enamasti õhtuti. Just siis on aega trehvata sõpradega ning võtta aeg maha. Ometi teeme oma fotod valdavalt päeval. Mis siis, kui pildistaks hoopis toda linna, mis meile tegelikult meeldib? Fotograaf Kaupo Kikkas jagab vihjeid.

1

2

Foto

3

- 1 Abstraktsed kujutised.** Märg asfalt, vihmapiisad autoklaasid, hägused foorituled – need kõik on sümbolid, mis aitavad rääkida lugu ööst ja võõrast linnast.
- 2 Samad objektid öösel ja päeval.** Juba impressionistid kujutasid samu objekte erinevas valguses ja erinevatel aastaaegadel. See on tõeliselt võluv mäng, kuna pilte tehes saad analüüsida, kuidas valgus ja meeleolu vormivad objekte sootuks erinevasse reaalsusse.
- 3 Nauding ruumist ja värvist.** Öö linnas on täis värve ja dünaamikat, vahepeal on aga hea anda piltidele rahu ja ruumi. Selleks on suurepärase võimalus otsida mõni meeleolukas detail ja värvikontrast ning jätta pildile hingamisruumi.
- 4 Dünaamika ja värvimõll.** Nüüd on vaja appi võtta statiiv, et peatada aeg ja püüda kinni kogu sinu ümber toimuv liikumise mõll. Kaamera jäädvustab kõik ja mitte ükski pilt ei sarnane eelmisega, kuna hetked on kordumatud.

4

5

6

5

Kui päevast saab öö ehk režiimae. Fotograafid kutsuvad seda ka *blue moment*. See saabub pärast loojangut, kui päris pimedaks ei ole veel läinud ja taevas kumab pehmet ja ühtlast valgust. Nüüd saabub magusaim hetk öhtuste tuled pildistamiseks. Sinu ümber ei valitse veel pilkane pimedus ja lisaks linnatuledele püüab su kaamera kinni ka kõik muud värvid.

6

Vanad valgusreklamid. Mõni asi siin maailmas lihtsalt on *cool*. Vanad torude ja pirnikestega valgusreklamid kuuluvad vaieldamatult nende asjade hulka. Neid leiab LED-ekraanide ja säästupirnide maailmas aina vähem, aga kui mõned leiad, pildista neid kindlasti ja meeleolu loov pilt on garanteeritud.

7

Mustvalge, vaikus ja rahu. Kui oled värvidest väsinud ja kõike saab justkui liiga palju, on alati võimalus pildimaailma lihtsustada ja värvid kaotada. Nüüd saad kasutada hämarust selleks, et näidata paiku, mis päeval ajal inimestest kubisevad.

7

270mm
F/7.1, 1/2500
ISO320

18mm
F/5.6, 1/2500
ISO320

ET JÄÄDVUSTADA KOGU LUGU, VAJAD PARIMAT OBJEKTIIVI

Tamron AF 18-270mm F3,5-6,3 Di II VC PZD ultrasuuri vahemik pakub sulle kõike, mida üks pildistaja võiks tahta — pildista ühe objektiiviga portree, kaunis maastikuvõte või makro lähipilt! Kergetele ning kompaktsel 15-kordse suumiga objektiivile lisavad erilist väärtust Tamroni uus PZD piesoelektriline autofookus ja VC värinastabilisaator.

599€
399€
soodushind

5 AASTAT
GARANTIID

Vaata lähemalt www.photopoint.ee
Soodushind kehtib 31. detsembrini

Sobivad mudelid Canon, Nikon ja Sony peegelkaameratele.

TAMRON
New eyes for industry

Makroonid on ilmselt maiusemaailma viimaste aastate tähelepanuväärseim moeröögatus. Aga milline makroon on parim? Mis on see kvaliteet, mida peaks hindama nii kodukokk kui ka kohvikus maiustaja? Tõele jälile saamiseks tuleb seada sammud trendilaine harjal surfavate makroonide sünnilinna Pariisi.

Pariisi parimad **makroonid**

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

Hermé makroonide värvigamma on kui sügismoe tekstiilide värvikaart moedisaineri laual.

Kulinaarne reis

Tegelikult on tõe lihtne. Kahepoolne makroon sai alguse Pariisis 1930. aastal aadressil Rue Royale 16 ehk Ladurée pâtisserie's, see koht toimib tänaseni ja olemas oleks justkui makroonietalon.

Võimalik, et märkasite tuttavaid makroone Marie Antoinette'i seiklusi kajastanud Sofia Coppola filmis? Kuidas nad said 18. sajandil olemas olla? See film ei ole just ajaloolise tõe etalon, aga killuke tõe on siin siiski. Toonagi olid makroonid Prantsusmaal olemas, ent nägid välja üksjagu teistsugused kui tänapäeval. Natuke formaalset autentsust on ka neis filmimakroonides, rekvisiitideks vajalikud maiustused valmistas muidugi Ladurée. Maias filmisõber avastas makroonid ka tänavuses Suure Gatsby filmi teejoomise stseenis (Gatsby ja Daisy taaskohtumine), aga sealgi on tegu vaid filmilooja ettekujutusega maksimaalsest luksusest, mida 1920ndatel vähemasti selliste makroonide moel veel ei eksisteerinud.

KAS ETALONMAKROONID ON PARIMAD? Poovige järele. Niisiis, kui satute Pariisi ja teile meeldivad makroonid, peaks teie esimene ja olulisim vaatamisväärsus olema Ladurée maiuseäri. Poode ja müügikohti on neil linnas üksjagu, külastatuim on vahest Champs Élysées'l, ent see üks ja õige asub ikkagi Rue Royale'il, Cocodre'i väljaku vahetus läheduses. Viimase kasuks räägib ka võimalus teha kõrvalasuvas samuti 1930ndatest pärinevas Ladurée teemajas üks kerge eine.

Ladurée maitseed on klassikalised ja naturaalsed – sidrun on sidrun, vaarikamakrooni täidiski on päris vaarikas ühes seemnetega, et naturaalsuses vähimatki kahtlust ei tekiks. Siin Rue Royale'il tajun ma esimest korda pistaatsiamakroonis selgelt pistaatsiat. Leiab ka eksootilisemaid maitseid, apelsiniõie makroon on suisa imeline. Ladurée pole võtnud eesmärgiks šokeerida millegi väga radikaalsega ja seda pole vajagi, pakutav on puhas klassika. Siinsete makroonide tekstuur on paratamatult perfektne, plahvatavalt krõbe koorik ja natuke tihedam sisu. Just sellise tulemuse poole

püüdleb enamik makroonivalmistajaid, aga nõnda suurepäraselt õnnestub see vähestel.

KUI EKSKURSS LADURÉE ÄRISSE ON TEHTUD, tasuks sammud seada järgmise makrooniäri poole. Võtke sihikule Pierre Hermé, vahelduseks üksjagu moodsam makroonimeister. Üks tema äridest asub Rue Royale'ist vaid mõnesajameetrise jalutuskäigu kaugusel Rue Cambon'il, peaaegu ümber nurga minna.

Pierre Hermé avas oma esimese butiigi hoopis Tokyos 1998. aastal. Põhjus oli lihtne: Hermé varasema tööandjaga sõlmitud leping keelas tal mõneks ajaks Pariisis konkureeriva äri alustamise. Too tööandja oli muide Ladurée. Kui 2002. aastal saabus keeluaja lõpp, oli edu kiire tulema. Hermé makroonid olid sootuks erinevad neist, mida pakkus Ladurée. Aastatuhande algus oli molekulaarse gastronoomia kuldaeg ning kõikvõimalik mäng uute ning ootamatute maitsekooslustega peaaegu kohustuslik igapähele, kes gastronoomias edu üritas saavutada. Hermé ei olnud siinkohal erand, näiteks olgu makroon, mille dominantne maitseenüans on oliiviõli. Kuidas oleks, kui mandlijahu ja suhkur kohtuvad *foie gras*'ga? Aga mis siis, kui kasutada valget trühvlit, kas lopsakas seenemaitse poleks mitte peen ja moodne? Kõik

Ladurée makroonid on puhas klassika. Ei üllata ei värvi, ega radikaalsete maitsetega, piirduvad tagasihoidlikult perfektsusega.

need veidrad maitseed on Hermé makroonides ka tänavusel hooajal esindatud.

MAGUSAMEISTRILE JAGUB TÄHELEPANU ning tunnustust kuni selleni välja, et *chef* Pierre Hermé kuulutati Prantsuse Auleegioni kavaleriks.

Aga makroonid? Nemad lesivad poeetil rõhutatult maitsekas värvigammas ning neid on kohati tuunitud metalsete läigetega. Ka pood ise on rõhutatult moodne, tumedad seinapaneelid, pikk lett kaunite maiustustega suundumas poe sügavusse, jättes trendika moebutiigi mulje, ja seda see koht otsapidi ongi. Kas need makroonid on ka head? Muidugi. Veidrate maitsete kõrval leidub ka klassikalisi ning Hermé on koht, mida üks tõsine makroonisöber kindlasti külastama peaks.

Proovige kindlasti ka neid makroone, mis teile esmamulje põhjal liiga ekstravagantsed tunduvad. Uudsed maitsekooslused pakuvad võimalusi põnevateks mängudeks, näiteks Ladurée makroonide puhul ei kerkinud hetkekski maitseidlemmat, kas või millise veiniga neid kokku peaks sobitama, aga Hermé maitsepalett tekitab selles vallas põnevaid mõtteid. Trühvlimakrooni kõrvale mõni riisling või kuivapoolsem šerri? Gewürztraminer *foie gras* juurde?

Olgu mainitud, et need kaks makrooniäri on rõhutatult kallid, tegu on ikkagi eliitliigaga. Leidub aga ka soodsamaid. Makroonihullus on jõudnud sinnamaani, et neid pakub Pariisis isegi McDonald's, väidetavalt need sobivat sinna, kuna kahepoolne makroon täidisega keskel meenutab hamburgerit.

HÄID MAKROONIKOHTI ON PARIISIS ÜKSJAGU ja keegi ei saa anda garantiid, et Hermé või Ladurée teie lemmikmakrooni serveerivad. Minu jaoks oli selleks kohaks näiteks Gérard Mulot Saint-Germain-des-Prés's, aadressil Rue de Seine 76, kuhu õnnestus sattuda kogemata laupäevaõhtu-

se šoppingutuuri käigus. Jooksult kaasahaaratud makroonidest oli karamelli ja soolavõiga isend (*caramel au beurre salé*) lihtsalt imeline.

Gérard Mulot pakub ka soolaseid suupisteid, saiakesi ning muud head ja paremat, on nõks soodsama hinnaga ning kuidagi orgaanilisem kui mõnevõrra kuulsamad konkurendid. Siin paku takse ka üht põnevat võimalust – ekskursiooni kondiitrite köögipoolele. Selle võimaluse leiate aadressilt en.meetingthefrench.com ning toda ettevõtmist tasub üksjagu ette planida.

Katsetage julgelt, häid makroone võite leida ka suvalise linnaosa turu veeres paiknevast täiesti kohalikust *pâtisserie*'st. Muide, kui makroonide kaasaostmise vajadus meenub alles teel lennujaama, siis Charles de Gaulle'i lennujaamaski on olemas Ladurée müügipunktid. Üks neist on avalikus alas (mida allakirjutanul polnud paraku aega üles otsida) ning mõni lisaks ka mitmes terminalis (aga mitte selles, kust eestlased enamasti Finnairi või Air Balticuga kodu poole lendavad).

Meie külastatud makrooniärid

LADURÉE

Rue Royale 16

PIERRE HERMÉ

Rue Cambon 4

GÉRARD MULOT

Rue de Seine 76

KLICK

SINU DIGIPOOD

Puutetundliku ekraaniga kahefunktsionaalne sülearvuti!

Lenovo IdeaPad Flex 14

puutetundlik 14" ekraan	Intel Dual Core 2955U	Windows 8	aku tööaeg 9:00
mälu 4GB	kõvaketas 320GB	kaal 1,85kg	

lenovo FOR THOSE WHO DO.

- LED multipuuteekraan • Intel HD graafika
- Dolby Advanced helisüsteem • WiFi • Bluetooth 4.0
- 1xUSB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI

Paindlik 300° disain.

Vali sülearvuti ja seisva asendi vahel.

459.-

kuumakse alates 60 kuud **12.30€**

~~599€~~

-23%

Puutetundliku ekraaniga kahefunktsionaalne sülearvuti!

15" ekraaniga ja täisklaviatuuriga.

Lenovo IdeaPad Flex 15

- LED multipuuteekraan
- Intel HD graafika
- Dolby Advanced helisüsteem
- WiFi • Bluetooth 4.0
- 1xUSB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI

499.-
kuumakse alates 60 kuud **13.33€**
~~649€~~

-23%

Puutetundliku ekraaniga kahefunktsionaalne sülearvuti! 15" ekraani ja täisklaviatuuriga.

Lisaks võimsam protsessor ja graafika.

Lenovo IdeaPad Flex 15

- LED multipuuteekraan
- 1GB graafikamälu
- Dolby Advanced helisüsteem
- WiFi • Bluetooth 4.0
- 1xUSB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI

599.-
kuumakse alates 60 kuud **15.90€**
~~749€~~

-20%

www.klick.ee
osta kodust lahkumata

Tähelepanu: Järelmaks on finantskohustus.

Enne järelmaksu lepingu sõlmimist tutvuge vastava teenuse tingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga.

UNO järelmaksu pakkujaks on Kaupmehe Järelmaks OÜ. Krediidikulukuse määr on 24.63% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500€, intressiga 10.9%, tagastamise tähtaeg 3 aastat, lepingutasu 18.5€.

Arvutus on ligikaudne ning võib erineda Teile pakutavatest tingimustest. Soovitame tutvuda järelmaksu infoaadressil www.klick.ee/jarelmaks.

Kuldkaart

- Soodustused Estraveli reisiteenuste tellimisel
- Kingitused kogutud boonuspunktide eest
- Eripakkumised ja soodustused rohkem kui 150 koostööpartnerilt

Kuldkaardiga kogutud boonuspunktide seisu saate kontrollida Estraveli veebilehel "Minu konto" süsteemis <http://www.estravel.ee/kuldkaart>.

Boonuspunktid kehtivad kaks aastat alates kontole laekumise kuupäevast.

Toitlustus

Ammende Villa Restoran

-10% restorani ja baari menüü tavahindadest

Bordoo restoran

-10% restorani menüü tavahindadest

BW Hotell Pärnu

-10% restoran EMBECKE menüüst + kuni 9 kaaslasel

GMP Clubhotel

-10% Pühajärve Restorani à la carte menüü tavahindadest

Grand hotel

-10% à la carte menüüst

Hotell Euroopa / Barons

-10% saunas, toitlustusest ja Lobby Bar'is, -5% teenustelt

Juusturestoran St Michael, Pubi Imperial

-20% à la carte menüü toitulede

Karupesa hotell

-10% menüü tavahindadest ja sauna tunnihinnast

Krua

-10% menüü ja joogikaardi tavahindadest

Laitse loss

-10% à la carte tavahindadest

Laulasmaa hotellid

-10% à la carte menüüst ja jookidelt ning veekeskuses -10% spaahoolitsuste tavahindadest ettelimisel.

Maikrahv / Honeywell

-10% menüüst ja joogikaardist

Mekk, Savoy baar

-10% põhimenüüst ja joogikaardist (v.a eripakkumised)

Regatta Restoran, PIRITA TOP SPA

-10% à la carte menüüst ja majaveinist (+ 8 kaaslast)

Restoran Balthasar

-10% menüüst ja joogikaardist (v.a eripakkumised).

Sagadi mõis

-10% restorani menüü ja sauna tavahindadest

Sokos hotel Viru

-10% Valutabaari, Pubi ja Lobby Bar'i arvest v.a tubakatooted

Tallink Hotels

-10% restoranide à la carte menüüst ja majaveinist (+ 8 kaaslast), soodustused spaas

Trahter Postipois

-10% kehtivast menüüst ja joogikaardist (v.a eripakkumised)

Vana Toomas

-10% menüü ja joogikaardi tavahindadest

Veski Kõrts

-10% menüü ja joogikaardi tavahindadest

Victoria hotelli restoran Cafe Grand, Maria talu

-10% menüü ja sauna tavahindadest

Volga 7 restoran

-10% menüü tavahindadest (v.a päevapakkumised ja kontserdipiletid)

Ülemiste hotell

-10% (v.a tubakatooted) ja äriõunatest E-R

XX sajand

-10% menüü tavahindadest

Ilu ja tervis

Aqva Hotel & Spa

-10% spaahoolitsustest, restoranides ja veekeskuses

Day Spa ilusalong

-10% kõigilt ilusalongi teenustelt

Dr. O. Puuste Kosmeetika

-10% teenuste ja -5% kaupade tavahindadest

Fitlife

-50% esimesest kuumaksest

Inconito / Ilutare

-10% tavahindadest ja eritellimustest

Juuste akadeemia

-10% juuksejuure ja peanaha uuringutest ja Bemer magnetteraapiast

Lepanina hotell

-15% saunakompleksi ning Algoane kehahoolduste tavahindadest ja à la carte menüüst

Looduskosmeetika veebipood

-10% tavahindadest,

tellimisel koodiks kliendi-kaardi viis esimest numbrit

Meresuu Spa & Hotel

-10% hoolitsustelt, restorani buffet menüüst ja spordivahendite rendilt

Shnelli Day Spa

-10% kõikidest spaateenustest

Ultratone

-10% teenuste tavahindadest

Viiking spa-hotell

-10% ravi- ja spaaprotse-duuridest (v.a. eripakkumised) ja rendisaunas

Tallinn Viimsi Spa

-10% ilu- ja tervisekeskuses, à la carte menüüst ning sushibaaris Sushi Time -5% vabaajakeskuse üksikteenustest ja Viimsi Spa klubikaardi täishinnast -10% hammaste valgendamise tavahinnast

Kauplused

Aurum Juvelikauplused

-5% juvelitoodete ja kellade hinnakirjast, -10% eritellimustelt

Beebikeskus

-5% kõikidest kaupadest

City Bike

-15% kõikidelt teenustelt ja kaupadelt (Tallinnas)

Citysport (Nike)

-10% kaubavaliku tavahindadest

Finewine

-10% veiniostu tavahindadest

Kaminameister

-10% kaminakomplektide ja südameke tavahindadest

Kännukas

-7% HTC lisavarustusest

Lillede villa, Nurmiko Aianduskeskus

-10% kõikidest toodetest

Marc & Andre'

-10% toodete tavahindadest

Marimo fashion

-15% toodete tavahindadest

Nimeline

-10% veebipoe hindadest. Soodustuskood "kuldkaart"

Noa Noa

-5% tavahinnaga toodetest, -10% oma sünnipäevanädalal

Norman Optika

-10% raamide, klaaside ja päikesepriilide tavahindadest, kontroll ja klaaside paigaldus ostjale tasuta

NORR 11

-10% ostudelt showroom'is

Shechers

-10% toodete tavahindadest

SNOB

-5% kaupade tavahindadest

X-Sport Nõmme rattapood

-10% kaupade tavahindadest

Meelelahutus ja sport

Casa de Baile tantsukeskus

Registreerimine ja esimene tantsutrenn tasuta

Eesti Interpreetide Liit

-10% „Kammermuusika Mustpeades“ ja „ELIIT-kontserdid“ tavahindadest

Endla Teater

-10% kahe pileti ostmisel, v.a esi-, külalis- ja lasteetendused

Nõmme ja Pirita seikluspark

-10% teenuste tavahindadest

Rakvere teater

-10% kuni kahelt piletilt (v.a eriprojektid ja lasteetendused)

Tabasalu spordikeskus

-5% ujula üksik- ja perepiletitest, jõu- ja squash'i-saalis ning komplekspiletitelt

Taktikalise laskmise keskus

-15% teenuste tavahindadest

Autod ja muu

A-LIM Limousine Service

-10% kodulehe hinnakirjast

Arco Vara AS

-10% elukondliku kinnisvara hindamisest

Autoekspert

-5% tavahindadest

Kummiproff

-10% tavahindadest

Radis puitmööbel

-7% soodustus tavahindadest

estravel

Puhkus algab siit!

Spaapaketid kahele vaid **59 €**

Tee oma valik:

www.estravel.ee/spaa

Kampaaniahinnaga spaapaketid on müügil **kuni 22. detsembrini**.
Spaa kinkekaart sobib hästi ka jõuluvana kingikotti!

Ristsõna

Word search grid with 15 columns and 23 rows. A vertical green strip highlights the second column. The grid contains various words related to geography, travel, and culture. Two images are included: a Parisian street scene with a boat on the right and a large bird sculpture on the bottom left.

Words found in the grid:

- PRANTSUS-MAA PIIRKOND UNGARI LINN
- ...MÄESTIK TENERIFE VULKAAN KAARPI-RAAMAT
- GERMAANIA RAHAÜHIK PEALINN EUROOPAS
- EDWARD SOL ALEVIS LÄÄNE VIRUM.
- PÄRNU J. LISAJOGI JOGEVA MAA KÜLA
- VUTIMEES EDVALDS ON ILLINOIS
- VOIPU-JUMALANNA BOCUSE D'...
- ERALDAMINE Tähtkuju
- NORRA POLAAR-UURIDA ...VÄIN (AUSTRAL)
- AAFRIKA RIIG VÄIKESED JOOGINOUD
- PEALINN EUROOPAS VAGA JAHMATAV
- ...KRASH, MAJ. TEGEL. IRIIDIUM
- PEALINN AAFRIKAS RHODE ISLAND
- PRANTS. JOGI ITAALIA NÄITL. JATAR.
- ...KÜLA (LÄÄNE VIRUM.) YEESSIDUK
- HÈRME LIN AASIA SÕIDUKID
- ROOTSI KROON ...BALTIC LENNU-FIRMA
- EUROOPA TASANDIKU ALA HARJUMAA KÜLA
- VAHEMERE RANNIKU ALA KARJALA LINN
- ...JÜUDI OPET LANE EESTI JÄRV
- NII SUUR EHTUS PÖGENIKE PELGU PAIK
- EUROOPA RIIG KRI-SEADUS-TIK
- EUROOPA RIIG ...PHONE 53
- ...POOSAS RAADIO-TEHNIKA INSTITUTE
- USA VALDUS OKEAANIA
- USA VALDUS OKEAANIA
- LILLE OSA UNITED KINGDOM
- KALA-VÕRK USA OSARIIG
- RÄNI TÄPITAHT SAMUEL JACKSON
- LAHT EESTI GRAAFIK MAALI KUNSTIN.
- OKASPÜÜ AVAL-DAMA NÄITAMA
- ...2, IIRI BÄND PUIESTEE
- EESTI TÄHIS PUIT-TAIMED KOOSLUS
- PÄÄSTKE MEIE HINGED! LÈSSING
- MÄNGUST VÄLTAS 50 TRAGI AIRWAYS
- ILMKAAR VENE LENNUK EUROOPA JOGI
- MUM & ...-TASS, AGENTUUR
- MÕÖTE-RIISTA KONT-ROLLIMA
- PRANTS. KIRJANIK KALA-MUISTNE LIND
- ...ZEP-PELIN, INGLISE BÄND
- MUUSIKA RIISTAD HÄNDI-K&P
- ...NAPP ...ÄLPID, EUROOPA MÄESTIK
- LAULJA IN.+NIMI
- ...KIOSK, POE-KETT SARI
- ANGELES

SAADA õige vastus 1. veebruariks 2014 rs@criteria.ee ja osaled loosimises, kus auhinna on 65-eurone Estraveli kinketšekk. Eelmise numbriga ristsõna õigesti lahendanute seast sai Estraveli kinketšeki Vilja Suurkask. Palju õnne! Me võtame ise ühendust.

MEERHOF

PIRITA TEE 26

LUKSUSLIKUD MEREVAATEGA KORTERID

www.meerhof.ee
müügiinfo: Siim@metro.ee +372 5033 091

Laheranna

7000m² SUURUSED
KRUNDID MERE KALDAL

www.laheranna.ee
müügiinfo: siim@metro.ee +372 5033 091

HUBANE KODU
KESKLINNA PIIRIL

www.telliskivi16.ee
müügiinfo: siim@metro.ee +372 5033 091

Metro Capital OÜ
Viru väljak 2
Tallinn 10111
Eesti Vabariik

tel: +372 619 1830
faks: +372 619 1831
e-post: metro@metro.ee
www.metro.ee

Suvel Horvaatiasse!

Split
alates 10990€

Lennuperiood: 10. mai - 27. september 2014.

 ESTONIAN AIR

www.estonian-air.ee